

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókkiadóhivatal: Museum-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A BUDAPESTI NAPLÓ

Budapest és vidéken egyaránt
egyes számonként 2 krajcár

Az előfizetési díj az eddiginek fele:

7 frt helyett 7 korona félfévre
3 frt 50 helyett 3 kor. 50 fill. negyed évre
1 frt 20 helyett 1 kor. 20 fill. egy óra

A cár imádkozik...

Budapest, február 10.

(G-a.) Az orosz cár palotájában tegnap délután imádkoztak. A szentpétervári és moszkvai templomok kupoláiban megcsendültek a harangok s esedéklő zsolozsmák, összefolyva a harangok érchanu könyörgésével, iparkodtak fölhatolni az Istenhez, ki-kunyorálni tőle az áldást ama másik ércszközökre, amelyek talán ugyanebben az órában irtózatossá dörögtek meg egy csomó embert. Egész meztelenségében így áll előtűnk az a szörnyű hazugság, amely az élő emberek atyját, az Istent hívja segítségül, amikor a világ hatalmasai emberhalkatombákat készítenek áldozni telhetetlen uralkodóvágyuknak. És így dől meg az ősi bizalom, melyet a harangok őszinteségébe, az imádság erejébe és a hatalmasok emberszeretetébe vetettünk. Bár végighallatszott volna egész Európán az orosz harangok zugása s a cári család zsolozsmája! Megértették volna belőle Európa népei, hogy immár az imádságok és a harangok is bérbe adták a világ hatalmasainak...

Keleten pedig megindul egy borzalmas,

következéseiben kiszámíthatatlan báboru, melyet formálisan ugyan Japán indított meg, de amelynek első üszkét az az Oroszország dobta bele az ázsiai partok békeségébe, amely három évtized óta a legbámulatreméltóbb rabló-ravaszsággal fonta körül a megtámadott szigetországot. A népjogok és az eskü szentsége ellen elkövetett legvakmerőbb sértés az, amelylyel Oroszország Mandsuriára rátette a kezét s amelylyel állandóan okkupálta a kínai partvidékeket. Sem kulturhivatása nem volt ott, sem államiségának érdekei nem követelték, hogy ezeken a helyeken terjeszkedjék. Oroszország nem hitetheti el Európában senkivel azt, amit Anglia mondott, mikor a dél-afrikai köztársaság ellen indított véres háborút, hogy tudniillik kulturális hivatást teljesít a távol Keleten. Mert Japán kulturája az első Ázsiában, nemzeti minden ízében s e kultura védelme alatt lassan-lassan bontogatta már szárnyait a népek szabadsága. Oroszország kulturája ellenben utolsó az európai államok kulturája közt, politikai rendszere a zsarnokság mintaképe, földje: gyűlölt és megvetett talaja a cárizmus önkényének. Amott gyönyörűen hullámanak már a haladás vetései és csodás virágokat hajt egy szabadságban élő nemzet munkája és szorgalma. Emitt letarolt, legázolt, leigázott hősivatagok vannak, mélyből nem tör elő más, hacsak az elnyomott és leigázott embermiliók haragos vészkiáltása nem. A cárátus nem tetszeleghet hát magának a szantó-vető szerepében, aki elindul a förtelen ősterületek felé és kőtenyéből szórja a kultura nemes magvait. És nem mondhatja Oroszország azt sem, hogy állami léte van veszélyben, ha kelet-ázsiai birtokait nem szaporítja. Az orosz békeszeretet farizeuskodó szavai nem téveszthetnek meg senkit, hogy azt a véres háborút, melynek borzalmairól

máris garmada-számra érkeznek a jelentések, egysesgedül egy lebirhatatlan és féktelen terjeszkedési vágy gyújtotta lángra. Ha igaz volna, amit a cári kiáltvány mond, hogy tudniillik Miklós cár szívének drága a béke s hogy szívén fekszik Kelet nyugalmanak érdeke, miért indult el hódító rabló-utjára, miért iparkodott elvágni azokat az ereket, amelyek Japán szívét táplálják, és miért ragaszkodik annyira Mandsuriához, holott sem állami léte nincs veszélyeztetve azáltal, ha kitakarodik onnan, sem kulturális hivatása nem lehet, hogy e földön hatalmat szerezzen?

Az az imádság, amely a cári palotában fölhangozott tegnap, istenkisértő imádság volt. És a harangok szavában egy rablóhadjárat minden vakmerősége volt kihirdetve, végtelen önzés, végtelen kapzsiság, amely még a hit harangjait is a maga szolgálatába szegődítette.

Amilyen borzalmas megtévesztés van ebben az imádkozásban és ebben a harangozásban, éppen olyan szemforgatás van abban, hogy a harci kiáltvány a hü alattvalókhöz fordul s hogy a *haza* védelmére szőlítja föl az orosz nemzetet.

Ezek a hü alattvalók azok, akiket vasbilincsen tart a cári önkény. Ezek azok, akiknek sorsa mérhetetlen gyűlöletet váltott ki Európa civilizált népeiből a rabszolgatartó cárátus ellen. Ezek azok, akiket verbe fojtanak, ha moccani mernek, akiket ezerszámra kaszabolnak le, ezerszámra visznek deportációra, hurcolnak börtönökbe, ha egy pillanatra le akarják rázni rabbilincseiket. Ezek a mások forradalmi és fölforgató elemek, ma hü alattvalókká lettek, akiket arra szólítanak föl, hogy védjék meg a *hazát*. A *hazát*, amely eddig nem adott kegyeret, nem adott jogot nekik és amely, akárhogy nézzük is, ma sehogy sincs veszélyben.

TÁRCA

Ha a gyerek nem sir.

A Budapesti Napló eredeti tárcája:

Írta: Thury Zoltán.

A tiszabagonyi színházban az *Apja fia* című dráma előadására készültek. Hogy: készültek, azt úgy kell érteni, hogy az igazgató elolvasta a darabot. Azt mondta, hogy: a fene egye ki. — Aztán odaadta egy hosszú, keszeg színésznek, hogy az is szórakozzék vele.

Ez a színész drámákat rendezett s finom izlésű ember volt. Annakelőtte péklegény. Ha bosszantani akarták, azt a lefelé öklöző mozdulatot utánozták előtte, amivel a tésztát dagasztják a teknőben. Mindjárt tudta, hogy miről van szó. És is elolvasta a művet ebéd után s azzal adta vissza az igazgatónak, hogy csakugyan nem lehet megsérteni az intelligenciát azzal, hogy ne adják elő a drámáját. — Nem döglünk belé. — Ezzel a dráma sorsa megpecsételődött. A legrettenetesebbet cselekedték meg vele, ami csak módjukban volt: fölverték a reportóárba s egyszerűsind elhatározták, hogy a kétéhes szegont egy háromnapos utószegonnal toldják meg. Ennek a feladata lesz a dráma kihasználása. Első sorban természetesen művészi-leg, azután azonban financiaiis tekintetben is olyanformán, hogy a jövedelemből kiváltják a Lövő-Bürgözdön maradt operett-garderobot s teljes felszereléssel foglalják el majd az új állomást, Tiszá-Tentelét. — A művezetésben létrejött ilyen elhatározás után virradóra a hetivására jövő környékbeli földesurak már olvashatták a színlapon, hogy előkészületben van Bíró István megyei árvászéki úlnok ur nagy sikert ígérő drámai színműve, az *Apja fia*. — Méltányolással bólintottak hozzá. Hogy

hát csakugyan, a Bíró Pista ilyenforma ember. Arról föl lehetett tétélezni az irodalmi működést s ha nekivág, hát nem olyan ember, aki ne értené a módját. S beszéltek a dologról a piacon, a havat seprő farkasbundákban átátálva egyik kocsitól a másikhoz s némelyek emlékeztek egy költeményre is, amit bizonyos alkalmi megyei albumba költött Bíró István. — Hát az olyan volt, hogy ha egy kicsit kicitrázta volna valami pesti költő, ott is elket volna. Amikor pedig a helybéli urak átmentek a piacon az adóhivatalba meg a megyéhez meg a városhoz, hát ők is megálltak egy kis negyedórára a birtokos urakkal tárgyalni a dologban s általánosan az volt a vélemény, hogy ha Bíró Pista megírta, hát abban lehet bízni. S helybéli darab még ugye volt az idén. Hallzott ugyan, hogy a droguista összekanyarit egy darabot és pedig a Kalló család életéből meríti a tárgyát, akikkel haragban van, hanem úgy látszik, hogy a Bíró Pista mégis csak előbevágott. — Hetivásár lévén, éppen csak fölöztek az urak egy kicsit a hivatalba, míg kiszivták egy-két pipa dohányt, s aztán lebalagtak a sörháza, ahova akkorára már betelepedett a birtokos osztály is és, dicsegetére legyen mondva az asztalok körül söröző intelligens elemnek, tiszta csupa irodalomról folyt a szó abból az alkalomból, hogy hát a Bíró Pista csakugyan nekidurálta magát a költészetnek. Elomedeőbb emberek különben emlékeztek hasonló esetekre. Volt itt egy Kogolies nevezetű pertárnok, tudja az Isten, hogy hova került azóta, mert ivott. Hát irt bizony, az is irt mindenfélét a fejből s nemkülönbön volt egy... Ki tudná valamennyit számon tartani...

Hogy az érdeklődés ne csapjanjon meg, arról gondoskodott az igazgató ur. Rejtelmesen mosolygott az urak társaságában s éppen csak részleteket árult el a daraból meg egy-egy ki nyilatkoztatást potyogtatott el, amiket aztán továbbadtak az urak. Például azt, hogy: helyre kis

darab. Megfordultam erre-arra, de ilyen ügyes kis drámát még nem pipáltam. Össze is veszték a szerepeken a színészek. Jön hozzám a multkor Verébeki, hogy neki tizenöt forint kell. A föld alól is. Kell neki. Honnan vegyem? Az a pártolás, amiben itt részeseülünk, nem jogosíthatja fel a művészt ilyen szenteslenkedésre. Hát mondtam neki: Pénzem nincs, fiam, hanem neked adom az *Apja fia*ban a marquist. — Hát csak rámborult a fiu s azt mondja: — Atyám, én visszaadta a hitemet.

— S a tizenöt forint? — kérdezte egy ur.

— Arról többé nem esett szó.

Hogy a próbák megkezdődtek, azt külön jelezte a színlap. — Hát csakugyan, csakugyan — mondták az emberek. — Komoly a dolog. A kaszinóban összebujtak s rendelkeztek a koszoru irányában. A város színeiből teszik rá a szalagot s a szerkesztőt bízzák meg azzal, hogy gondoljon ki rá valami elméslet. Azután meg egy kis vacsorát is megbeszéltek, amire meghívják majd a színészeket is. Egy nagyteknélyű egyházi személy ezt a prozociót így általánosságban nem fogadta el. — Csak a drámai szakot — mondta. — Hanem nem tudták különválasztani a szakbeliket, mivelhogy egy és ugyanazon nevezetű ur az egyik színlapon operettben, a másikon a legfeketébb tragédiában működött közre. Tehát mégis módosítáé nélkül fogadtatott el az indítvány.

A színháznál pedig vigan folytak a próbák. A szerző sőt hozatott, meg néha kolbászt is s míg majszoltak és iszogattak, hallatlan sikert helyeztek kilátásba a színészek. Különösen attól a jelenettől vártak sokat, amiben a főszereplő, bizonyos gróf Nyumezky Grácián már teljesen elkészül arra, hogy egy pisztolyfövéssel véget vessen haszontalan életének. Szorongatja a pisztolyt s még mond egy-két szép mondatot, amikor a szomszéd szobában sirni kezd a kis fia. Erre leereszti a már homlokához illesztett löfgyvert s

Az orosz-japán küzdelem ime ilyen viszonyok, ilyen történelmi fallációk közt indul meg. A népjogok tisztelete és a szabadság szeretete azt az óhaját adja az emberek ajkára, hogy vajha a háború forgandó szerecséje a japán fegyverek mellé szegődnék. A rideg számításnak kevés köze van a dolgozóhoz. Végződjék bár vereséggel Oroszország akciója, ettől a vereségtől nem lehet remélni, hogy az orosz államóriás ereje Európában megrendül. Marad, aki volt, a népek réme. De egyet mindenesetre remélhetnek a háborútól a szabadság és haladás barátai. Azt, hogy az eddig megdöntetlennek tartott orosz kényuraság belebágyad a küzdelembe, belátja, hogy a leláncolt néperőre nem lehet világhuralmat fölépíteni, hogy végre leoldja a bilincset azoknak a kezérről, akik eddig alattvalók voltak, de akiket a háború veszedelme egy nap alatt *hü néppé* avatott föl.

Mikor Japánban lemegy a nap és este van, akkor nálunk virrad. Vajha a gyilkolás sötétjéből az orosz szabadság hajnala fakadna! Megbocsátanók érte a borzalmas vérengzést, az imádságok és harangok hazugságait.

A delegációk.

Budapest, február 10.

Tisza István miniszterelnök ma délután öt órakor elutazott Bécsből, hogy anyósának legálább a temetésén lehessen jelen. Nyugodtan utazhatott el, mert azt a kedvező hangulatot, melyet a tegnapi nyilatkozatok keltettek, a hadügyi albizottság mai ülésében sem zavarta meg semmiféle új fordulat. Az elismerés mellett szóhoz jutott ugyan ma már az ellenzéki kritika is, de eléggé mérsékelt, talán nem is minden kiesinyesség nélkül. Mert ha gróf Apponyi Albert már nem abból a szempontból mérlegelte a magyar nyelvnek ténylegét, hogy megfelelő mérték szerint a közösségek, hanem a tanórák minőségét s a kiszemelt tantárgyak körül elsajátítható szókinés nagyságát hasonlította össze: ez is nemzeti szempont ugyan, de a régi sérelmek mellett nagy sérelemnek alig mondható. Ugy festett ez a kritika, mintha valaki már csak azon panaszkodik, hogy a követelését — aprópenzben fizették ki. Az meg aztán inkább pikantéria, mint nemzeti sérelem, hogy gróf Apponyi Albert s az ő nyomdokáiban persze már Rakovszky István is keveselték a ka-

magasztosan fölkiált: — Nem, gyermekemért élnem kell! — Itt van a voltaképpeni fordulat a darabban. Ezzel válik a további rész kellemetlenebbé a marquisra nézve, aki aztán csakugyan agyon is lövi magát. Csak hogy persze a fordulatot illendően meg kell okolni s erre való a gyermekírás. Egy ici-pici kis gyerekírás, amiből a kellemtől több jut ki a világnak, ami azonban a jelen esetben csodálatosképpen elmaradt. Egyszer volna szükség reá s akkor nincs.

A kellemtelen volt tudniillik egy tizenegyesztendő fiauskája s fölajánlotta, hogy majd az sir a végszóra. Ezért tudniillik némi külön illetmény jár. Az urak azonban nem találták a szerephez alkalmasnak a fiú bőmbőlését s valami kis pólyásbaba után néztek. Végre is egy hosszú kórta azt mondta, hogy megpróbál beszélni a feleségével, hogy hátha talán az ő gyerekek bevalna. Háromhónapos mindössze. Ebben megállapodtak s másnapra sikerült megbeszélni az asszonygyal is a dolgot. Az igazgató bizonyos leírásokat helyezett kilátásba, a szerző pedig külön honoráriumot ígért. Azt is elhatározták, hogy a kis fieska a kulissza mögött táplálkoznia fog majd az anyja keblén és amikor jön a végszó, az anyja elveszi tőle a táplálékot. Erre majd sir, ahogy csak kifer a torkán. — Az asszony ráhagyta, hogy jól van. Kicsi, vézna, szőke asszonyka volt, engedelmes formájú s egy kicsit szomorú. Könny szivárgott a szemeibe, míg a részleteket megbeszélték, hanem azért csak intett, hogy uly lesz.

Este már a harmadik felvonás elején beült a gyerekek az egyik kulissza mögé s odaadta neki a keblét, hogy tapadjon reá és hallgasson. Csak a végszóra vigyázott. A gyerek azonban nem igen volt éhes. Nagy, barna szeműt bemeresztette a színpadra, mintha figyelemmel kísérené a dráma menetét, s aztán meg egy lánc után kapkodott az anyja nyakán s mind laposabbakat pillantott. Egyszerre aztán leejtette nagy buksi

tonai iskolákban a vallástani órák számát. Báró Fejérváry Géza egyszer ilyen alkalommal azt mondta: „kérem, mi katonák nevelünk, nem kapucinus barátokat!” Ma persze ilyen válaszal senki so rukkolt ki. Ellenben az utolsó ellenvetéseket is tárgyiasan, előzékenyen próbálta elsimítani Tisza István és Fibrich, aztán a hadügyi albizottság általánosságban és rövid vita után részleteiben is elintézte a hadügyi költségvetést.

Ülésezett ma a magyar delegáció külügyi albizottsága is, ahol gróf Goluchowski Agenor külügyminiszter a japán orosz háborúról, az európai hatalmak magatartásáról s a háború rendjén a Balkánon esetleg elképzelhető fordulatokról nagyfotóságu kijelentéseket tett. Ezekről a nyilatkozatokról máshelyütt kimerítően emlékezünk meg. Itt csak azt jegyezzük föl, hogy az albizottság a külügyminiszter előterjesztéseit tudomásul vette.

Bécs, február 10.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt 10 órakor folytatja tanácskozását Széll Kálmán enkölele alatt.

Okolossági László elismeréssel adózik a hadügy miniszternek nyíltságráért, bárha nyilatkozatai nem elégtéktek ki őt. A magyar hadsereg a kiegészítési törvényben benne foglaltatik. (Egy hang: Széll-ideés!) Ez valóság, a törvényt pedig végre kellene hajtani. A katonai nevelés terén javást lát, de a program nem kielégítő: az akadémiákon a magyar nyelvet továbbra is mellőzik; a magyar tisztképzés legelső fokán is érvényesülnie kell a magyar szellemnek. Sok ígér attól, hogy a magyar koránny mennivra fogja ellenrizbetni az oktatást. Amit a hadügyminiszter a büntető-eljárás reformjáról és a jelvénykérdésről mondott, az a legnagyobb mértékben aggasztó. Nem lehet más a katonai igazságszolgáltatás nyelve Magyarországon csak magyar, a jelvény nem lehet más a magyar ezredekben mint a magyar állam evénve, a legőbb hadur valamely jelvényével kapcsolatba hozva. A költségvetést nem fogadják el.

Gróf Széchenyi Imre nem lát abban semmi sérelmet, hogy a hadügyminiszternek az osztrák delegációban mondott exozója magyar nyelven is megjelent; mindenesre jó lett volna a léreértésnek ele őt venni. A hadügyminiszter tegnapi beszéde teljesen megfelel a magyar közölgény. Szeretné, ha a hadiiskolában is kötelező tantárgy lenne a magyar nyelv és ha a hadsereg tábornokai kivétel nélkül tudnának magyarul. Ez irányban kérdést intéz a közös hadügyminiszterhez.

Laszlary Gyula kifejti, hogy a hadügyi költségvetésben látja azt a törekvést, amely számol a pénzügyi helyzettel. Kérdést tesz a hadügyminiszterhez a Magyarországon felállítandó arsenal tekintetében, mennyibe kerülne ez az intézmény. Nemcsak a terhek vállalásában kell a paritást alkalmazni.

Gróf Apponyi Albert azon kezdi, hogy hozzájárul a magyar arsenalnak és a magyar ipar aránylagos részesítésének követeléséhez. A hadügyminiszter és a miniszterelnök tegnapi beszéde re azt jegy meg, hogy a rézi állapothoz képest határozott haladás és javulás jelentkezik. Megelégedéssel látja, hogy a hadügyminiszter keresi a határvonalakat, amelyek

fejét a legpuhább párnára s mosolyogva elaludt. Az anyja fölfejehajolt s ringatni kezdte a tétőin. Benn pedig már — amint mondani szokás — sustergett az ústben a dráma. A gróf fölvette a pisztolyt s elkezdte mondani a szép mondatokat. Az asszony künn észre se vette ezt, hanem dudorászni kezdett a gyerekek. Végre elhangzott a végszó s a kinos csendbe, ami következett, valami nagyon halk, inkább csak sejtelményes dudorásról szólt bele: tutu, tutu, tutu, tutu. . . A színpadon futkosni kezdtek az emberek, a tulsó oldalról rohant át az ügyelő s fojtott hangon rikoltott az asszonyra: — Keltse föl! Keltse föl! — Arra odarékezett az igazgató is és a gyerek után kapott. Föl akarta rázni, mint valami orvosságosüveget s a színészek is izgatottan sugdosták az asszony fülébe: — Ebressze föl. Sirjon, sirjon. . .

Az asszony mintha most ébredt volna föl, az egyik karjával magához szorította a gyereket s a másikkal előlkte az embereket maga mellől.

— Hagyjanak békét.

— Az ura a többinek a feje fölött lármázott.

— Luiz, megbolondultál! Luiz!

Valaki átkiáltotta a tóbbit:

— El kell venni tőle!

Az asszony körülbámult s amikor megértette, hogy miről van szó, karjaiba szorította a gyereket s remegve kiáltott rá az emberekre:

— Nem adom.

Azzal megindult az ajtó felé.

Az ügyelő végre is feltalálta magát s rákiáltott a fiúra:

— Ordíts, Ferkó.

A fiú ordított, a nézőtérről rettenetes kacagás hallzott. A kis színész népedig leült a gyerekekkel a színház elé a padra s tovább dudolt neki: Tutu, tutu, tutu, tutu. . .

között a magyar nemzetnek mint egységes politikai nemzetnek és a magyar államnak jogos igényei kiélegetést találhatnak. A hadügyminiszter felszólalásából az a szándék világos hogy közölgünk alapelveivel összhangot keres, éppen azért nem bocsátózik annak bíralatába, hogy vannak a beszédnek a közjogi terminológia szempontjából kifogásolható részei. A haladás elvitathatatlan abban, hogy a hadügyminiszter keresi azt a határt, ameddig el lehet monni a nemzet jogos igényeinek kielégítésében a nélkül, hogy a másik szempontot, amely szintén törvényes alapon áll, veszőletetnő. A hadügyminiszter még most sem méltányolja és nem érti azt a mozgalmat, amelylyel szemben áll. Ezen a ponton homlokégyenest ellenkezik szőő véeménye a hadügyminiszterével. Mikor még nem volt hivatásos a hadsereg, érthető volt hogy a közhangulat kevésbé törődött a hadsereggel. 1807-ben sem számoltak eléggé azzal, hogy a katonai berendezkedés az egész nemzeti életre milyen nagy jelentőségt? Hejlytlen az a főtérvés, hogy bizonyos mozgalom a hadsereggel szemben bizonyos politikai agitiációkra, bizonyos politikuskor rosszkaratára volna visszavezethető. Egy huszmilliónyi nemzet a diasztrija jól fel fogott érdekeiben követeli saját érdekeiket, saját organikus szükségletének tekintetbevételét. A hadsereg intézményét, amelynek nagy a nevelő hatása, be kell illeszteni a nemzeti élet keretébe. Azt a bizonyos határvonalat, amelyet a hadügyminiszter keres, akkor fogja megtalálni, ha ezt az igazságot szem előtt tartja és ha az említett mozgalomnak és irányának szükségességét és egész nagyságát fel fogja. Megtalálta-e a hadügyminiszter ezt a határvonalat? Felveti azt a kérdést, hogy vajjon a szabadelvűpárt programjának megelégnék-e a hadügyminiszter nyilatkozatai? A jelvény és büntetőeljárás kérdését nem tartja a delegációk elé valónak, de meg kell jegyezni, hogy e kérdések a miniszterelnök tegnapi nyilatkozatával bizonyos elődást szenvednek. Kívánja, hogy sikerjön e kérdéseket — mint a miniszterelnök mondotta — a kellő lelki nyugalommal megoldani, de nem szeretné, ha a megoldás elődázása e nyugalomra is káros betolyással volna. A magyarhonosságu tiszték áttezésének kérdésében az 1868-ki királyi kézirat csupán megerősíti a régi magyar törvények intézkedését. Bizonyos megnyugvással veszi azt a helyesbítést, amelyet a hadügyminiszter az osztrák delegációban tett nyilatkozatához fűzött. A hadügyminiszternek az osztrák delegációban erre vonatkozólag tetnyilatkozatát ugyanis ugye le kell értelmezni, hogy a hadügyminiszter nem ismeri el azt az elvet hogy magyar csapatoknál magyarhonosságu tiszték alkalmazandók. Tegnapi azt a felvilágosítást kaptuk, hogy ez a nyilatkozat nem ezen elvvel való szembeütközésű, hanem csak azt jelent, hogy nem engedhető meg, hogy szűkebb otthonában, járásában, vagy megyéjében helyeztessék el a tiszt. Ezt meg akarja állapítani, mert különben a magyar törvényvel jönne ellenkezésbe a hadügyminiszter. Ami a megszorításokat illeti, azokat természetesenket tartja, a kivételekre nézve pedig azt kívánja, hogy törvény állapítsa meg azokat. Egyes tisztek óhaját nem szabad elég oknak elfogadni kivételre. A faposan tanulmányozta a katonai oktatás terén tervezett reformokat s azt találta, hogy azok a gyalogsági kadét-iskolákban a legmelyebbrehatók, de hangulyoza, hogy nem nagyjelentőségű a magyar nemzeti nevelésre nézve, ha a vivás tornázás és eszteriorozás gráiban magyar vagy egyes a tanulv. Visszakínálja a hadügyminiszternek, hogy adja azokat a tantárgyakat, amelyek nemetül adának elő, nekünk és vegye át a magyarokat a valás kivételével. A német nyelvben való teljes jártasságot nyerve az ifjú a katonai iskolákban de azt nem látja át hogy miért kelljen német műveltséggel bírnia még a hadsereg német szolgálati nyelvében is. A lovassági és tüéségi kadétskólára vonatkozólag abnormisnak tartja, hogy az ezekben való kiképzést a magyar ifjak nem Magyarországu területén nyervek.

Az alreálisoknál abszolúte nem tud megbárátkozni az egész roudszorrel, azt teljesen elhibazottnak tartja. A kaetiskolákat mondják a legfontosabbnak. A kadétskólából jön a hadseregbe a tiszték tömege. Az akadémia növendékeinek zöme az alreálisokból kerül ki. Hogy éppen ennek az unak a megkezdése tötéssék a magyar gyermekek nézve ezentul is majdnem olyan nehézzé, mint eddig, hogy éppen ezen a téren ne valósuljon meg a programnak az a pontja, amely azt követeli, hogy nyelvi nehezégekkel annak az ifjunak ott ne kelljen küzdenie: ezt a legnagyobb mértékben kifogásolja. Nem tőri magát azért, hogy a katonai nevelő-intézetek szaporodjanak; de mindenesre szükséges, hogy az akadémikus magyarsnyelvi nevelésről is megieelő irányban gondoskodjanak. Kénytelen odakonkludálni, hogy a magyar nevelés tárgyában tett intézkedések, ámbár a mai állapothoz képest tagadhatatlanul haladást jeleznek, inkább a látszatra dolgoznak, hogy soknak lássék, de kevés legyen beüle és abszolúte nem felelnek meg annak a szellemnek, amely a programban megnyilvánul.

Egyebekben a plenáris ülésben fog nyilatkozni.

Gróf Tisza miniszterelnök helyreigazítja Apponyinak vagy esetleg a kimutatásnak egy tévedését a történelemnek az alreálisokban való elődázására vonatkozólag. Az alreálisok első osztályában nincs történelem, második osztályában vegyesnyelvi, s harmadik és negyedik osztályában pedig magyarsnyelvi. Továbbá éppen a történelem tanításánál érvényesül az az általános szempont, amely az alreálisokak egész tantervén végigvonul, hogy t. i. a magyarul éppen nem vagy nagyon gyengén tudó zömét a fiuknak fokozatosan kiképezésük. Különben — nézete szerint — éppen az alreálisokak tantervében domborodik ki az öntudatos törekvés a magyar állam kötelezőbe tartozó fiatalságnak következetesen öntudatosra, alaposan a magyar nyelven teendő kioktatására és az az intenciója a szabadelvűpárt programjának, hogy minden növendék teljesen bírja a magyar nyelvet. Sajnálá-

tára meg kell jegyeznie, hogy az alreálisok-lakba belépő magyar honosok is alig bírják a magyar nyelvet és ezeket ki kell oktálni. Igaz, hogy az egyes tantárgyaknak is van több vagy kevesebb jelentősége, de éppen az alreálisoknál a történelem magyarul tanítatik, a főreálisoknál is tanítatnak oly tantárgyak is magyarul, amelyekről Apponyi is elismerte, hogy bírnak fontossággal és mindenesetre pár éven keresztül igen fontos tantárgyakkal magyarul kell, hogy vizsgázzanak. Tehát éppen a reálisoknál tekintetben következtesen látja keresztülvinni a szabadelvűpárt programját. Természetesen minden jónál lehet jobb, amint már tegnap mondotta. De ha összehasonlítjuk az elért eredményeket a szabadelvűpárt programjával, azt látjuk, hogy intézményszerűleg biztosítottak az, hogy kellő számu magyar ifju juthasson a közös hadseregbe, biztosították továbbá a magyar nyelvnek, mint tantárgyulnak a tantárgyak jelentékének számában való érvényesítése és mindenesetre tér nyílik a magyar társadalom előtt arra, hogy a maga helyét a hadseregben elfoglalja. Most már csakugyan a társadalom áll ezeket a kereteket, amelyeket alkotunk, betölteni. Ha azokra a nagy tömegekben felállított alapítványi helyekre elegendő számu magyar növendék jelenkezik, már maga ez a tény kapcsolatban az az eredmény, hogy a magyar nyelv, mint tannyelv is keresztülvitetik és érvényesül, korszakot alkotó új-társadalmi meg alapját, amely nem áll a hadsereg közösségével abszolút ellentétben, ellenkezőleg, a közös hadsereg belső erejét, harcképességét minden irányban fokozni van hivatala, de egyáltalán a magyar nemzet azon jogosult vágyának elérését is biztosítja, hogy végrevalólag a magyar elem elfoglalja a hadsereg tisztikarában az őt megillető helyet, ami különben magának a hadseregnek is érdekében áll. Már most minden attól függ, hogy a magyar társadalomhoz olyan felszólítás intéztesse, amely felébreszse a kedvet, a kötelességérzetet a társadalomban aziránt, hogy ezeket a kereteket valóban betöltsék, hogy a kínálózó alkalmat valóban felhasználja és azt a magasabb missziót csakugyan teljesítse. Megvan róla győződve, hogy Apponyit a legmensebb intenciók vezetik, de minden oly törekvés, amely így lekioldja az eredményeket, amely azt igyekszik feltüntetni, hogy ezental is el fognak venni a hadseregben szolgáló magyar ifjak Magyarország számára, hátrább vet bennünket attól a céltól, amelynek elérése mindkettőnknek egyenlően szívén lekszik. Nagyfontosságú mindentörvény néve, aki óhajta, hogy a nemzeti feltagozás összeforrjon a katonai feltagozással — ami nagy érdeke a nemzetnek — buzdítani arra, hogy a magyar fiataltság mentől nagyobb tömegekben használja fel az alkalmat.

Gróf Apponyi Albert teljesen méltányolja azt, hogy buzdítást kellene hatni a magyar ifjuságra, de nem fogadhatja el azt, hogy ebből a szempontból a kritikának hangja elnémuljon és hogy ez az alkotmányos ellenőrzési kötelességnek talányhán való gyakorlására vezessen.

Gróf Tisza István: Csak a kritika előtt el ne homályosuljon az a tény, hogy itt egy nagy érdek szolgáltatára nyílik alkalom a magyar társadalom részére.

Gróf Keglevich István: A rövid időre való tekintettel senki sem kívánhatja, hogy ma organizatórius munka alján előtűnjön. A jó szándék el nem tagadható és az új irányzat életbeléptetésére történt ígéretekkel csaknem ki van elégtéve. A továbbiakban a magyar kormánytól várja az ellenőrzést.

Rakovszky István kérdést intéz a hadügyminiszterhez, vajjon nem lehet-e a választásról legalább egyvel megszaporítani? Kinosan lepték meg őt a miniszterelnök kijelentései, amelyek elodázták a jelenlévő és a katonai büntetőeljárás kérdését. A katonai büntető-eljárás kérdése már 1887 óta van napirenden. Itt joggal várhatuk volna igen rövid idő múlva a megoldást. A miniszterelnök terminust sem ad. A mai elavult katonai büntetőeljárást lehetetlen tovább tartani. Azt mondják, hogy a magyar nyelvet nem lehet alkalmazni a büntetőeljárásban. Ha most nyomban keresztül nem vihető, szívesen tranzigál; de az abszurdum, hogy az a szegény vádlott, aki ki van szolgáltatva idegen nyelvű bírának, idegen nyelvű eljárásnak, ne is tudja magát védeni, mert hiszen aki a védelmet képviseli, képviseli a vádat is.

Gróf Tisza István miniszterelnök Rakovszky kérdésére azt feleli, hogy a kérdéseket ad grecas calendas elhalasztani nem kívánja. Hogy mikor tudunk megoldásra jönni, — ugymond — próféta nem vagyok és terminusokat nem szoktam magamnak állítani. Nem is vagyok erre képes. Azt azonban egész határozottan kijelenthetem — különösen a judicatura kérdését illetőleg — hogy én ezt a kérdést mesterségesen huzni-vonni nem akarom, ezzel a kérdéssel nyugodtan, higgadtan, az objektív meggyőzés legyverével évre fogalkozni kívánok, de semmi esetre ezt belátatlanul hosszú időre elodázni nem kívánom.

Ezök az általános vitát beárja.

(Felvilágosítások.)

Pitreloch lovag hadügyminiszter köszönetét fejezi ki a hadügyi albizottság tag annak, hogy az általános vitában a nyelvi kérdést megvitették. Konstatálja, hogy a magyar nyelvnek való hiány főként az általánosan, hogy a 80-as években a magyar nyelvetek nagy számban helyezték át a honvédekre. Ez autan szükségesszerűen maga után vonta hogy különösen magyar szadadosokban és tüzérszadadosokban nagy hiány van. Pillanatnyilag ezen nem is lehet segí-

teni, de idővel kétségtelenül meg fog szünni magától. Gondoskodni fog majd arról, hogy a tisztek rendkívüli túlterhelése megszűnjék és alkalmas alisztekre ruháztassák a tisztek teendőinek egy részét. Az aliszti kérdésre nagy súlyt helyez és nagy gondja van arra, hogy egy tovább is szolgáló erős aliszti kar szerveztesse. Már eddig is 4-500-ra rug a tovább szolgáló alisztek száma. Nagy nehézséget okoz az, hogy a tovább szolgáló aliszteket a hadseregből való elbocsátásuk után nehezen lehet elhelyezni, különösen Magyarországon, hol oly sokat követelnek tőlük, hogy ennek eleget nem lehetnek.

Hegedűs Sándor felvilágosítást kér a lövegek gyártásáról.

Krobatin vezérőrnagy szerint soha sem volt meg az a szándék, hogy egy második arzenál építésnek lövegek gyártása előljárjon.

Rakovszky István azt ajánlja, hogy az ügy-kerészt ma d akkor vitassák meg, miután a delegáció tagjai megnézték az ágvünetődet.

Elnök: Erről akkor lehet határozni, ha a részletek során ez a tétel jó szóba.

Rakovszky István: Hátha nézzük, ha már határozunk róla!

Elnök: A delegáció tagjai szombaton látogatják meg az arzenált. Kimondja a határozatot, hogy az albizottság a kétségtelenül általánosságban megszavazza. Sorra kerülnek most a hadügyminiszter válaszai.

Münich Aurél e hadó ismertetési a delegációknak a katonai akadémiákba pályázókról, a katonai nevelés és képzőintézetek átlományáról, a tiszti átlomány kiegészítéséről és a tiszteknek honosság szerint való megosztásáról szóló határozata tárgyában a hadügyminiszter válaszát.

Gróf Apponyi Albert konstatálja, hogy a tavalyi adatok szerint 700 és egyenbány magyar tiszt szolgáló osztrák ezredekben most pedig a válaszban azt olvassa, hogy ez idő szerint 820 magyar tiszt szolgáló osztrák ezredekben. Nem érti ezt, annál is kevésbé, mivel tavaly őta visszahelyezéseknek kellett történniük.

Jekelvaltsy altábornagy konstatálja, hogy a múlt évi adat hibás, mert azt távirati uton adták le az akkor Budapestben ülésező delegációknak; az ideai adatok a helyesek.

Gróf Apponyi Albert kéri, hogy ezt a jelentésbe vegyék be. Nem veheti tudomásul azt a választ, mely szerint a katonai nevelés-intézetekből most kikerülő tiszteket ismét csak osztrák ezredekbe helyezték.

Miklós Ödön szintén nagy súlyt óhaj arra helyezni, hogy a magyar tiszteket a magyar ezredekbe osszák be. Kéri a hadügyminisztert, legyen tekintettel arra, hogy a magyar ezredek parancsnokai tudjanak magyarul.

Elnök: Mivel magyar tiszteket osztrák csapatokhoz való helyezés csak kivételesen előzati felveti azt a kérdést, nem volna-e elég a hadügyminiszter álláspontját tudomásul venni és erre vonatkozólag határozatot nem hozni.

Boigr Ferenc konstatálja, hogy nem jó szemmel nézik azt, hogy a közös hadseregből a honvédséghez helyeznek át tiszteket. Igaz, hogy ezek kiváó tisztek de éppen azért kívánatos volna, hogy a közös hadseregben maradjon, aki a magyar elemnek becsületet szerezzenek. Nekünk sokkal fontosabb érdekünk, hogy ezek a tisztek ne lojalják el a tábornoki és a törzstiszti karban az ugy is kevésbé számú magyar helyet. Kéri a hadügyminisztert: hogyan képzeli a magyar tisztek produkciója kérdésének megoldását? Alapítványi helyeket Magyarországon kések vagyunk megcsinálni, de a kérdés más nehézségekbe is ütközik. Kéri tehát, hogyan lehetne a dolgot leg-hamarabb elintézni.

Pitreloch közösi hadügyminiszter megjegyzi, hogy hálás a megletti indítványokért. A magyar nyelvben lételesen jártas fiatal tiszteknak a 80-as években a honvédséghez történt áthelyezésével a közös hadseregben hiány keletkezett, amely most természetesen a szadados és törzstiszti rangfokozatokban nagyon éreztetővé kell, hogy válják. A közös hadügyminiszter megjegyzi, hogy ez a körülmény fokozatosan mindenesetre javulni fog, csak hogy ez hirtelen nem megy.

A magyar nyelv oktatását illetőleg megjegyzi a miniszter, hogy a magyar alreálisoknál az összes növendékeknek, akár osztrák, akár magyar, meg kell tanulniuk a magyar nyelvet, mert a hadügyi igazgatásnak gondoskodnia kell arról, hogy lehetőleg sok olyan tisztet neveljenek, aki tud magyarul. Ezt az oktatást folytatják a főreálisoknál és a katonai akadémiákban.

Ami a hadi iskolát illeti, ott ez lehetetlen, mert a látogatókat a szaktudományok nagyon is megterhelik. A miniszter nézete szerint ez a hadi iskolában a magyar nyelvet tanítani nem lehet. Ott a francia, vagy az angol nyelvet művelik, a szerint, amint a tanulómag halgatói az egyik vagy a másik nyelvet választják és pedig azért, hogy a vezérkari tisztek lehetőség szerint tudjanak vagy angolul vagy franciául. A felvételnél az állampolgárság természetesen nem jöhet tekintetbe, hanem mindenképpen a képesítés, ezért is ingadozik a magyar halgatók száma. Ez az eljárás évek óta bevált és attól nem igen lehet eltérni. Örülne, ha lehetőleg sok magyar tiszt folyamodnék a képzéshez. Ez be is fog következni, ha a magyar tisztek száma az eddig valónál nagyobb lesz. Különben évenként is helyet tartanak fenn honvédtisztek számára, akik minden vizsgálat nélkül jutnak a hadi iskolába.

A hadapródiskolák oly sok anyagot adnak, amennyi a tisztekar pótlására szükséges. A hadapródiskolák számát nem szadadosoknak szaporítani hogy ne álljon be túlságos szaporodás, minek következtében a hadapródi rangban való hosszabb megmaradásnak kellene bekövetkeznie. Ha a strassi hadapródiskolát Kassára helyezik át, Magyarországon kiképzendő ifjak száma kétszázszáz szaporodik. Az említett iskola áthelyezése után 1909 hely lesz Ausztriában és 1171 Magyarországon — mindenesetre olyan szám, amely kielégítőnek tekinthető. (Helyeslés) A hadapródiskolák szervezete modern alapon nyugszik, berendezésük újszerű, miért is elvárható, hogy még több lesz a jelentékes.

Elnök: Kimondja, hogy az albizottság tudomásul veszi a hadügyminiszter választását jelentésében azonban felveszi annak határozott hangoztatását hogy a jövőben magyar tanítványokból kikerülő magyar tiszteket csak külföldi okokból és mindig csak alapos megokolással helyezzenek osztrák ezredekbe.

Gróf Apponyi Albert arra utal, hogy közös-hadseregbeli tiszteket nagy számban helyeznek át a honvédséghez; kéri, hogy van az mégis, hogy csak hadosztályparancsnokságig emelkedhetnek, és így végzik karrierjüket. Egyetlen kivétel Madi Kovács volt.

Pitreloch lovag kijelenti, hogy az avancementnak egyáltalán semmi akadályja nincs.

Az albizottság tudomásul veszi a hadügyminiszter e választát, valamint jelentéktelen vita után az ezredekben az anyanyelvi megosztására, az ezrednyelvek meghatározására, a magyar növendékek felvételi vizsgájára vonatkozó válaszokat is tudomásul veszi.

Ezzel végződött az ülés délután 3 órakor. A holnapi ülés délelőtt 10 óráról délután 4-ig fog tartani.

BELFÖLD

Az ellenzék köréből. Az ellenzéki pártok klubjaiban ma is a hadügyminiszter felvilágosító nyilatkozatairól esett szó és sok képviselő korrektnak ismerte el Pitreloch beszédének ama részeit, melyek közjogunk alapelveivel összhangban vannak. Általában nagyon ügyesnek mondják a hadügyminiszter nyilatkozatát, mely jórésztben elősegítője lesz a végleges békének.

A Kossuth-párton is megnyugtatólag hatottak gróf Tisza István miniszterelnök és lovag Pitreloch szavai s az a nézet uralkodik, hogy ezek után pártértekezlet összehívására szükség nincs.

Rakovszky István mai felszólalásával, melyben elismerte a hadügyminiszter expozéjának nyíltságát, a néppártnak a fővárosban időző tagjai egyetértének, ami teljességgel az obstrukció abbahagyását jelenti. A néppárt egyik erősen harcias tagja, aki az obstrukcióban élenk részt vett, szintén ügyesnek jelentette ki a hadügyminiszter beszédét s azt mondja, hogy most már rajta is erőt vet bizonyos érzés, mely arra készíti, hogy félreálljon a küzdelemtől.

Politikai körökben mint pozitív dolgot beszállták ma este, hogy a delegáció munkájának befejezése után gróf Zichy János mint elnök ismét átveszi a néppárt vezetését.

Szónauzsora. A magyar bányász- és kohó-vállalatok egylete ma néhány lapba hosszabb nyilatkozatot tesz közzé, amelyben egészen tartatlanul okoskodással, rabuliztikus érveléssel kimutatni igyekszik, hogy a magyar szénbányák produktuma nem felelhet meg a vevők által kikötött minőségnek. Rossz minőségű, drága szénről panaszkodott nemrég egyik jelentékeny iparágunk: a bőripar, köves és poros, fűtésre alkalmatlan szénről panaszkodik állandóan az egész lovasztó közönség, kómiikus és egyben vakmerő vállalkozás a szénhatalmak részéről, ha ezzel szemben azt bizonyítgatják, hogy ez nem lehet másképp, hogy nekik van igazuk, akik a széndrágaság, minőségi elpárlatolás s állami kedvezmények révén óriási osztalékokra tesznek szert, ellenben nincs igaz a közvéleménynek, a magyar iparnak és a fogyasztóknak, akik jó szénhez megfelelő árban és minőségben akarnak jutni. A magyar közvélemény és — reméljük — a magyar kormányt is ilyen alakoskodásokkal félrevezetni nem lehet, mert amint az államhatalom büntető keze lesújt a hamis mértékkel élő üzletberre, ugy kell, hogy elég hatalma legyen a telhetetlenségükben immár elkapott szénauzsorások minőségi üzemleinek a megfektetésére is. Méltán várja el a magyar ipari érdekelttség a kormánytól, hogy nem a széndrágítókat érdekei mellő fog állani, hanem felismeri gyáripárunk ama létérdekeit, amelyek a tüzelőanyag méltányos árához és tisztességos kvalitásához fűződnek.

Nem panaszkodik többé Erényi-féle „Ichtiol-Salicyllal“ büzös izzadás, testbőr-viszketeg, sőmőr, exema, ótvárban szenvedő, ha az egy kísérletet tesz. Szagtalan.

Ára 3 korona utasítással. Szétküldi: Diana-gyógyszertár, Károly-kört 5. Főraktár: Török József, Király-utca 12. Eger gyógytár, Váci-kört 17

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, február 10.

Hatalmas orosz hajók recsegése és ropogása, halálra lövéssel talált katonák rémes ordítása messzire hallhatóan hirdette a kedd és szerda közti éjjelen, hogy Kelet-Ázsiában két civilizáció indult egymás ellen harcba. Azoknak a szegény orosz katonáknak, kiknek megtört tekintete fájdalmasan tapadt az elborult égboltozatra, kevés vigaszt nyújtott az a tudat, hogy a japánok formális hadüzenet nélkül röptették a gyilkos golyót szívükbe. A hadüzenet, melyet másnap a cár elküldött, nem támasztotta fel őket, de még a harc képtelenné tett orosz hadihajókat sem hozta rendbe. De a cár legalább azallal nyugtathatja meg lázongó büszkeségét, hogy ő volt az, aki a háborút megüzente. Persze csak akkor, amikor Japán már learatta első győzelmét, ami viszont a mikádó népének szolgár bizonyára nagy megnyugtató. Annál is inkább, mert az európai közvélemény sem fogadta valami különös felháborodással Japán merész támadásának híreit, ellenkezőleg, a világsajtó túlyomó nagy része nagy rokonszenvvel emlékezett meg a port-arthuri diadalról. Ime, újra behízyolt, hogy a bátorság mindig imponál és hogy mindig a győzőnek van igaza. A jog hangja erős, mikor a béke csöndjében hallszik fel, de győző sőhajként vész el, ha megszólalnak a háború rettenetes harsonái és ha bömbölő ágyuk hirdetik a maguk különös hitvallását, melynek szentháromsága: az erő, a bátorság és a siker!

Ebben a pillanatban mind a három a japán Dávid fejt veszi körül messzire fénylő glóriával, míg az orosz Góliát úgy tűnik fel, mint valami enmagával tehetetlen kolosszus, amely nem tud a ráneheződő árnnyakból kibontakozni. Balga volna, aki azt merné állítani, hogy a portarthurai győzelem a japánok végeles diadalának előhírője, de másrészt bizonyos, hogy pszichológiai hatása jelentékeny. Kétségtelen, hogy nagyon megüveszti a japán hadsereg önértétét. Kétségtelen, hogy hosszú időre új tápot ad hirtelen fellobbant lelkesedésének és hogy újabb és merészebb tettekre fogja sarkalni. De van ám ennek a győzelemnek konkrétum eredménye is. Kitűnt ugyanis, hogy a három megtámadott orosz hajó közül a *Retevian* és a *Cezarevics* a portarthurai hajórajnak két legnagyobb hajója és a *Pallada* is első helyet foglalt el a cirkálóhajók közt. Az orosz hajóhad tehát jelentékenyen meggyöngyült és Japán hosszú időre biztosította magának a tengeren a tulsulyt. Ennek első fontos eredménye, hogy Japán ezennel sokkal nagyobb bátorsággal szállíthatja szárazföldi csapatait Korea és Mandzsuria partjaira és biztosíthatja már megérkezett katonáinak az anyaországgal való összeköttetését. Ez annál nagyobb jelentőségű vívmány, mert a legújabb táviratok szerint a japán csapatokat szállító hajók olyan hirtelen és tömegesen érkeznek Korea partjaira, hogy az orosz cirkáló hajók vezetői, a konsternációtól megdermedve, meg sem próbálják az ellentállást, hanem egymásután és harc nélkül adják meg magukat. Így vasárnap, Korea legfontosabb kikötőjét: *Csemulpo*t minden vérontás nélkül kerítették a japánok hatalmukba. A kikötőben őrködő *Varjak* nevű orosz cirkálóhajó és a *Horeta* nevű torpedó a japán parancsnok felszólítására leeresztette a zászlót a nélkül, hogy egyetlen puskalövést tett volna. Erre a japánok 8000 katonát szállítottak partra és egyenesen Szjoul felé indultak.

Hasonló hírek érkeznek Korea többi kikötőjéből is. Ami azt jelenti, hogy Japán rátette kezét Koreára és elég érthetően adta meg a választ Oroszországnak arra a kívánságára, hogy a félsziget északi részét lefoglalhassa magának. Vajjon ezek után is olyan határozott bizonyossággal fogja-e állítani Oroszország, hogy a szárazföldön játszva győzi le Japánt? A játék egyelőre Oroszország hátrányára indult meg. Oroszország hátrányára és rettenetes komolysággal. Mindjobban bizonyossággá válik, hogy Oroszország minden erejét Kelet-Ázsiára fogja hosszú időre lekötöni, és mindjobban előtérbe nyomul az a kérdés, nem lesz-e ennek hatása a Balkán-politikára is? Felhangzott

ez ma már a magyar delegációban is és gróf *Goluchowski* külügyminiszter határozott kijelentésekkel igyekezett a kedélyeket megnyugtanni. Kijelentései elvi szempontból rendkívül fontosak, de azért a tekintetek még hosszú ideig nyugtalanul fognak a Balkán láthatáran esüngen és aggódva fogják lesni, vajjon nem gyüledeznek-e ott fekete és villámterhes felhők? Mert viharos idők járnak, Japánnak olyan óriási terve van, melyek méltán aggodalommal tölthetik a semlegességet fogadó Európát, Aki a közelmúlt eseményekbe merül el, abban könnyen ebredhet az a gyanu fel, hogy Japán személyében egész Ázsia képviselve van, hogy ott a Sárga-tengeren nem nemzet harcol nemzet ellen, hanem világrész világrész ellen! Még fülünkbe esengenek *Konoye*nek, a nemrégiben meghalt japán hercegnek szavai: *Ázsia népei, őrzétek meg legszentebb javaitokat!* És aki hosszabb ideig tartózkodott Tokióban, az jól tudja, hogy az oitani udvarban szívesen látott vendégek a különböző ázsiai országokból érkező emigránsok. Eppen most, mikor megindult a háború, Asghar *Khant*, a perzsa nagyvezért ünneplik a mikádó fővárosában. De éppen így ünnepezték nemrég *Karputhala* raját, India leghatalmasabb fejedelmét. De volt vendég előtte is! Még alig múlt egy éve, hogy a *dalai láma* előtt hajlongtak Tokióban és hogy mennyire közeliedett *Áhina* és *Sziam* az utolsó időkben Japánhoz, az a figyelők előtt köztudomásu. Ime egész Ázsia... Vajjon nem rosszul számít-e most az egyszer Anglia, mikor annyira támogatja Japánt? Vajjon nem maga alatt áll-e a vermet, vajjon nem egy ázsiai liga létrejöttét segíti-e elő Japán győzelmével? Ki tudja? A Kelet a titkok birodalma. Talán nemsokára fellebben a fátyol.

A cár kiáltványa.

Pétervár, február 10.

A hivatalos lap *Miklós* cárnak következő kiáltványát teszi közzé:

Tudomására juttatjuk hü alattvalóinknak a következőket: A szívünknek drága béke megővására mindent elkövetünk a távol Kelet nyugalmának megszilárdítására. Békészeretünkben kifolyólag beleegyezésünket adtuk a két birodalom között a koreai ügyekben fennálló szerződésnek a japán kormánytól indítványozott revíziójába. Az e tárgyban kezdetű alkudozások azonban nem fejeződtek be és Japán, amely kormányunk utolsó válaszában megérkezését sem várta be, értesített bennünket az Oroszországgal való tárgyalások és diplomáciai összeköttetések megszakításáról. A nélkül, hogy minket értesített volna arról, hogy az összeköttetés megszüntetése a háború megkezdését jelenti, a japán kormány parancsot adott torpedónaszadjainak, hogy hirtelen támadják meg hajóhadunkat Port-Arthur erődjé előtt. Helytartónk jelentésének vétele után azonnal elrendeltük, hogy *Japán kihívására fejezzük felhívunk*. Amidőn ezt azt elhatározásunkat közhírré tesszük, rendíthetetlen bizalommal fohászodunk a Mindenható segítségért s szilárdan bízva abban, hogy *hü alattvalóink későbbel védik meg velünk együtt a hazát*, kérjük Isten áldását dicsőséges hadseregünkre.

A port-arthuri győzelem.

Pétervár, február 10.

Alezjev tengernagy helytartónak a cárhoz intézett távirata a következőket tartalmazza:

Első táviratunk kiegészítésképpen jelentjük, hogy mind a három hajó vízen van. *A kazánok és gépek nem sérültek meg. A Cezarevics a kormányrészen, a Retevian a víz alatt levő szivattyúkészülékek körül, a Pallada derékán, a gépezet közelében sérült meg.* A robbanás után azonnal cirkálóhajók jötték segítségül és a sötétség ellenére intézkedés történt, hogy a megsérült hajókat a kikötőbe vigyük. *A tisztek közül senki sem sérült meg, két altiszt meghalt és öt ember vízbe fullt, nyolcan megsebesültek.* Az ellenséges torpedónaszádokat idejekorán erős tüzeléssel fogadták a hajók. A támadás után két fől nem robbant torpedót találtak.

Alezjev helytartónak *Miklós* cárhoz intézett tegnapi keleti távirata a következőképpen szól:

Tizenöt vérteshajóból és cirkálóhajóból álló japán hajóraj megkezdte Port-Arthur lövöl-

dőzését. Az erődből visszalöttek. A hajóhad föl-szedte gerőnyait, hogy részt vegyenek az ütközetben.

A helytartó harmadik távirata a következőket foglalja magában:

Körülbelül egyórai lövöldözés után megszüntette a japán hajóraj a tüzelést és dél felé távozott. Veszteségünk két tengerésziszt, ötvenegy sebesült altiszt. *Külenc ember meghalt.* A parti ütegben egy ember meghalt, három megsebesült... A küzelemben a *Pollava* páncélos és a *Diana*, *Askold* és *Norvik* cirkálók a vízszínen sérültek meg. Az erőd jelentéktelenül megsebesült.

Páris, február 10.

A *Havas-ügyönkösség* jelenti Pétervárról: Február 8-ról 9-re való éjjel a *Cezarevics* nevű hajót egy torpedónaszád megrésztette. A hajó kormányát eltörték és hasznavehetetlenné tették. A páncélos-hajó visszatérhetett a kikötőbe. A *Retevian* nevű hajó, amelyet torpedó oldalt megrésztett, ugyancsak visszatérhetett a kikötőbe. A *Pallada* nevű hajó egy kazánja elrobbant és a levegőbe rőpült, a *Pallada* azonban a sérülés dacára visszatérhetett a kikötőbe. Remélik, hogy rövidesen újra harc-képesé teszik. A japán flotta február 9-ikén hajnalban ágyuzta Port-Arthur belső kikötőjét és erődjét. Az orosz flotta, amely egy óráig tartó tüzérségi ütközetet vívott a japánokkal, az orosz erődt védte. A *Cezarevics* és *Retevian* hajók ágyú tüzeléshez jutottak. A hajókban, valamint az erődkben nem esett jelentékeny kár.

London, február 10.

Orosz részről azt a hirt, hogy a japán hajóhad Port-Arthur elől elvonult, a japánok kudarcának akarájk feltüntetni. Ez a fellogás helytelen. A japán hajók nem bevenni akarták Port-Arthur, hanem csak az volt a tervük, hogy az orosz hajókat a kikötőből a sik tengerre csaják ki s ott nagy tengeri csatát kényeszerítsenek rájuk. Ezért küldtek a japánok egy gyenge hajórajt a kikötő elé, holott maga a nagy flotta sőtétben és csöndben távolabb várakozott. A kikötő elé vonult japán raj jó darabig bombázta az orosz hajókat és az erődt, három nagy orosz páncélost tönkre is silányított, az erődtiményekben is tetemes kárt tett, de látva, hogy az orosz hajók nem jönnek ki, visszatért a japán flotta zöméhez. Az orosz hajók lövései a kikötőben folyt ütközet során valamennyien rövidék voltak s így a japán hajók meg sem sérültek.

London, február 10.

A *Central News*nak jelenti pétervári tudósítója orosz forrásból Port-Arthurból:

A japán flotta kedden délután visszatért és újból bombázni kezdte az orosz hadihajókat, 25 pernyi ágyúzás után azonban visszalordult. Hír szerint egy japán cirkálóhajó elsüllyedt.

Ezt a jelentést hivatalos orosz forrásból nem erősítik meg. Hivatalosan csak annyit közölnek, hogy orosz részén a veszteség csekély.

Port-Arthur lakossága meg van rémtülve. Az asszonyok és gyermekek elmenekültek a városból.

London, február 10.

A *Daily Express* Csütübol a japán flotta portarthurai operációjáról a következő tudósítást közli:

Még mielőtt megszakította volna a két kormány a diplomáciai összeköttetését, az egész japán flotta összegyűlt Vejhaijveiben, a Santung hegység előtt. Tizenhat cirkáló és csatahajó és sok torpedó-naszád már napok óta előrsi szolgálatot teljesített és Port-Arthur előtt cirkált, hogy az orosz hajók hadállását pontosan megállapíthassa. Egy torpedó-romboló, mely szombaton indult el Husimából, vasárnap délelőtt jelentette a japán tengeragnak a háború kitörését. Közvetlenül ezután, már vasárnap délután az egész japán flotta csatarendben állott Port-Arthur előtt, de mire a hajóraj a kikötő elé érkezett, akkor már sötét volt. A japán hajók minden világosságot eloltottak. A kikötőben levő orosz hajók úgy látszik, nem voltak elkészülve a támadásra. A japán tengernagy azonnal parancsot adott a torpedóhajóknak a támadásra s a torpedó-naszádok teljes gözzel ráronantak az orosz hajókra, még mielőtt ezek fedezheték volna magukat. Az orosz flottából két csatahajó és egy cirkálóhajó nagyon megsebesült. A japán torpedónaszádok egyenesen nekirhajóztak az orosz hajóknak, amelyekre három kaliberről ágyukból lövöldöztek is. A sikerült támadás után a japán naszádok visszavonultak, csataakozati hajórajuk törzséhez, amely a támadás ideje alatt az orosz hajók reflektor-körén kívül maradt. Mikor ismét orszarendben volt az egész japán flotta, azonnal Port-Arthur elen indult s megkezdte a tüzelést az erőre és az orosz hajókra mintegy öt kilométer távolságból. A tüzelést ha nalszürkültek kezdtek s egész délelőtti lojytatták. Az orosz hajók közül a *Retevian* és a *Cezarevics* páncélos hajók nagyon megsebesültek, s a *Pallada* cirkálóhajó elmerült.

London, február 10.

Egy szemtanu, aki a port-arthuri kikötő szomszédságában, az orosz flotta közelében vesztégzárban levő *Kolumbia* angol személyszállító gőzhajó földlétén tartózkodott, a következő táviratot küldte a *New-York Herald*nak:

A Kolumbia fedélzetén voltam, az orosz flotta közismertjeiben. Csapán az egyik orosz hajón dolgoztak világos fényűzőkkel. Csak három torpedóhajó alkotta az orosz flotta előőrségét. Valamennyi többi hajó a kikötő bejáratán vesztegelt. Mivel eső volt mindenütt. Orosz tisztek beszéltek nekünk, hogy a japán flottát csak három-négy nap múlva várják. Az őriparányokat kiüvegítették és a világító bojkákat meggyújtották. Este nyolc óra tájban az orosz matrózok esti imádságot mondtak énekel kísérve. A himnusz hangja végigzengett a víz fölött. Az idő pompás volt az ég felhőtlen, gyöngye szelők fúdogát. Ejjel tizenkettő órákor gyors egymásutánban három tompa robbanást éreztünk. A robbanás a víz alatt történt, mely a Kolumbiát is erősen megrázkódtatta. Közvetlen azután megkezdődött az orosz hajók tüzelése tizenkét helyes és háromhüvelykes ágyukból. A világos r. fektorok lényegesen itt is, ott is megvilágította a vizet de úgy látszott hogy meglehetősen térszűkítették. Megfigyeltük a hadműveletet egészen és azt hittük, hogy csapán manőverrel van szó. Egy óra tájban két orosz hadihajó és egy nagy orosz páncélos cirkáló haladt el mellettünk és a kikötő bejáratát felé siettek. A hajók tetetetlenül megálltak a kikötő bejárat előtt és elzárták a bejáratot. Az elsőt a hajók közül egy elsőosztályú hadihajó a torpedók elől felhasították. A Cezárevics hadihajónak hátsó részét hasították meg a torpedók. A páncélos cirkáló oldalát szenvedett sérüléseket.

Rövid háromnegyed háromkor orosz tisztek jöttek a Kolumbia fedélzetére. A tisztek nagyon izgatottak voltak és azt mondták, hogy *Alezjev* admirális meghagyta, hogy ne tegyünk kísérletet arra hogy a kikötőből elvitorlázzunk. Az orosz tisztek ezzel azt akarták elérni, hogy a japánoknak tudatára juttassuk, hogy milyen mértékben sérültek meg az orosz hadihajók. Egész addig azt hittük, hogy csak manőverrel vagy flotta-tüntetéssel van szó. De ebben a pillanatban kezdtek megérteni az eseménynek rendkívüli jelentőségét kíváncsi, amikor a három, torpedók által megsérült hadihajót megláttuk.

A nap vörös fényben szaladt a tenger fölül. Első sugarainál a szemhatár végén három hajót láttunk. amelyek árbcán a japán napos-zászló lengett. A három hajó merészen, vonalanként rendkívül ügyes kibontásával haladt előre. azután két órán át figyelve, nyugodtan egy helyben maradt. Napfénykeletkor úgy látszott, hogy az orosz hajóraj katonaságát apátia fogta el. A megsérült orosz hadihajók töredékét csupa sápadt, álmaitan arcot láttunk. A legénység azzal volt elfoglalva, hogy a horgony láncait gondosan tisztítsa. Hosszu ideig egyetlen orosz hajó sem mutatott kedvet hogy a japánokat üldözze, vagy ágyúzzék. Végre a japán hajók elvonultak ami 8 óra 20 perckor reggel történt. Ekkor azután az orosz flotta *Dalmi* irányában haladt előre, de a part közelében maradt. Tíz órákor az orosz hajók visszavértek a kikötőbe, de úgy látszott, hogy csata nem volt.

Ezután ismét csődeség következett. Minden kevesebb zajjal történt, mint egy közösleges flotilla-parádé. A japánoknak az oroszok rossz őrszolgálatáért a javukra sikerült az orosz hajókat váratlanul meglepni. Délután tízenegy óra tájban tizenhat japán hajó jelent meg a szemhatáron. Szép rendben vonultak föl. Tizenegy óra tizenöt perckor egy ágyúlövés vilant el az egyik japán hajón. A lövés csodálatos precizitással történt. A bombázás tizenegy óra negyvenöt perckor tartott s ez alatt az idő alatt a japánok kitűnően löttek. Néhány orosz hajó látszólag jelentéktelenül sérülést szenvedett, köztük a *Sebastopol* is. Úgy látszik hogy egyetlen hajó sem vált harcképtelenné. A *Novik* orosz cirkáló-hajó nagyon bátran harcolt és mindig legközelebb merészkedett a japán hajókhoz, míg a japán hajókról erős tüzeket kezdtek elene és visszavonulásra kényszerítették. Az orosz hajók valószínűleg azért, mert kevés helyük volt a kikötőben, nem harcoltak olyan szép vonalban, mint a japánok.

Newyork, február 10.

A *Newyork Herald*nak jelentik *Csifuból*: A japánoktól harcra képtelenné tett orosz csatahajók a mélyjárati hajók elől elzárják a kikötőbe vivő utat. Az oroszok szivattyuzással igyekeznek a hajókat a víz színén tartani, tömők a réseket s magas vízállásnál próbálják a belső kikötőbe vonatni. Magáról a küzdelemről ugyancsak *Csifuból* még a következőket jelentik:

Togo altengernagy vezérlete alatt állott a *Csitoze*, *Kaszagi Takazago* és *Josimo* véres cirkáló-hajókból álló hajóhad. Ezek félkörben állottak föl a kikötőn kívüli s ezzel magukra vonták az oroszok figyelmét, akik tüzelni kezdték rajjuk. Majd a japán őshajóhadhoz csatlakoztak és az összes japán hajók együtt támadták meg az orosz páncélos cirkálóhajókat. A japán flotta két osztályból állott. Az első osztályhoz tartozott a *Mikadói* zászlóshajó, az *Asahi*, *Fuji*, *Szüksima* és *Hadsuze* sorba ök és az *Onocima* és *Tabuma* nevű hajók. A második hadosztály, amely az *Izumo* nevű véres cirkálóhajón lévő *Kamimura* vezérlete alatt volt, a *Jakuma*, *Aszume* és *Ivace* nevű véres-cirkálóhajókból állott.

Berlin, február 10.

A tengerészeti hivatalban azt hiszik, hogy a három orosz hadihajó sérülése annyira súlyos, hogy a *Cezárevics* az orosz hajóhad leghatalmasabb és legmodernebb hajója harcképtelen lett, ha ugyan még egyáltalában kijavítható. *Alezjev* tengernagynak azt a hivatalos jelentését, amely úgy szól, hogy a

sérüléseket meg fogják vizsgálni, a tengerészeti hivatalban legalább is feltűnőnek tartják.

Port-Arthur ostromáról Pétervárról a *Berliner Tageblatt*nak azt telegrafálják, hogy a japáni csapatok Port-Arthurban partra akartak szállani, de az oroszok megakadályozták a partraszállást. Egy másik távirat azt jelenti, hogy Port-Arthurt a japánok erősen bombázzák.

Csemulypó megszállása.

London, február 10.

A *Daily Mail*nek jelentik Tiencsinből: A japánok minden ellentét nélkül megszállták *Csemulypót*. Vasárnap délelőtt erős japán torpedó-hadosztály több cirkálóhajóval érkezett meg s szállító-hajókat kísért a kikötőbe, ahol több idegen hadihajó volt, a többi közt a *Variak* orosz cirkálóhajó és a *Korejev* orosz torpedóhadosztály. A japán parancsnok felszólította ezeket a hajókat, hogy adják meg magukat. Néhány pillanatnyi habozás után az oroszok levették az orosz lobogót s elvonultak, a nélkül, hogy egyetlen lövés történt volna. A japánok nyolcezer embert szállítottak partra, akik azonnal elindultak Szjöl felé. Ezenkívül Dél- és Nyugat-Korea több pontján is japán csapatok szálltak partra. A fuzán-szjölüli vasutat japán katonák őrzik.

Tokió, február 10.

Hír szerint, tegnap *Csemulypóban* ütközet volt, amely délelőtt 11 órától délután 3 óráig tartott. A japánok két orosz hadihajót, nevezetesen a *Koretzet* és a *Variakot* harcképtelenné tették. A *Koretz* hajó fenekét kifurták, a *Variak* hajót pedig felgyújtották és így tették harcképtelenné. A legénység egy részét partra szállították és elfogták. Japán hajók csak kisebb sérüléseket szenvedtek.

London, február 10.

Az *Exchange* távirati ügynökség jelentése szerint *Gensan* mellett (Észak-Korea) 4 zászlóalj japán sereg kötött ki *Zusimian* szigetén, *Fusannai* szemközti további japán csapatokat fognak partra szállítani.

Egyéb orosz veszteségek.

Berlin, február 10.

A *Berliner Tageblatt* közli pétervári távirat alapján, hogy az orosz fővárosban azt híresztelik, hogy egy orosz kereskedelmi hajót a japán hajóhad körülfogott és elköszözt és hogy egy orosz hadihajót a japánok megsemmisítettek.

London, február 10.

A *Reuter*-ügynökségnek jelentik *Sanghaiból* tegnapi kelettel: Itt az a hír, hogy a *Monqlia* nevű postagőzöst, amely vasárnap indult el *Sanghaiból*, Santung partjának magasságán a japánok elfogták. A japán követ egy újságírónak azt mondta, hogy az oroszok annyira biztak abban, hogy a japánok nem mernék háborút kezdeni, hogy egy újságírójukat *Nagazakiban* hagyták javítani veget. A japánok természetesen azonnal lefoglalták ezt a hajót.

Csifu, február 10.

A *Vladivosztkban* lévő orosz hadihajók körül vannak vére jéggel és így nem mozdulhatnak.

Orosz csapatmozdulatok.

London, február 10.

A *Daily-Mail*nek jelentik *Port-Arthurból*: Az orosz szárazföldi csapatok megkezdtek előnyomulásukat *Koreába*. *Krapinszkij* tábornok na *Lisozangból* három gyalogezreddel és három tábortáborral elindult. A harmadik, negyedik és ötödik gyalogdandár a vasut mentén áll. Egész *Mandszurországban* harminchat orosz gyalogezred van elhelyezve. A torpedó-támadást megelőző napon *Port-Arthurban* óriási izgatottság volt. Az üzleti élet egészen megakadt. Nagy csapat gyalogosok masíroztak a városán át a kikötőhöz. Mindegyik gyalogos 150 töltsét kapott. A hadparancsnokság értesítette az újságírókat, hogy a szárazföldi csapatokhoz kapnak igazoló-jegyeket, de a hadihajókra senkinek se szabad menni.

Port-Arthur, február 10.

A *Daily Mail* jelenti: Gróf *Krasztalanszki* tábornok holnap *Liauzangból* 24 úteget és három gyalogezredet magába foglaló tüzérendőre én a *Jalu* folyóhoz megy. A 3., 4. és 5. dandár a vasut mentén *Heicsengtől* 40 kilométernyire körülzáncolta magát. Az 5. dandár három úteget *Kiaocsauban* van. Összesen 36 kelet-siberiai ezred van *Mandszurországban*, négy ezred csütörtökön indul *Vladivosztk* felé.

Pétervár, február 10.

A cár ma a tengerészet összes tisztihelyetteseit tisztekké nevezte ki.

A hír hatása Oroszországban.

Pétervár, február 10.

Itt nagy riadalmat keltett a három orosz hadihajó feirobbantásának híre. Eleinte nem adtak hitelt a jelentésnek, de amidőn csakhamar hivatalos részről is megerősítések, valóságokkal pánik keletkezett városzerte. A tőzsdén deroute állott be. A hadikölcsönértékek 120 rubellel hanyattlottak. Lassanként azonban lecsillapodtak a felizgatók kedélyek és midőn délután a cár a téli palotához tartozó tempomba istentiszteletre ment, az utcán óriási tömeg állt sorfalat. A katonaság eejét vette minden zajosabb tüntetésnek.

Kharkov, február 10.

A drámái színházban tegnap hazafias tüntetés volt. A színház előtt nagy néptömeg gyűlt össze, a nemzeti himnusz énekelte s *hurra kiáltásokat* hallatott. Ez összegyűlék kívánságára megjelent a színházi zenekar és többször eljátszotta a himnusz. *Hurrá*-kiáltások között vonult a tömeg a katonai kaszinó felé, ahol ismételten a himnusz énekeltek. Erre a néptömeg a katonazene kísérelében az operaházhoz vonult, ahol a színházi zenekar megjelent a nép előtt az utcán s a tüntetés ismét ödött.

Japán események.

Berlin, február 10.

A japán követéség egyik tagja ma így nyilatkozott:

Japán el van telve azzal a bizalommal, hogy a tengeren mihamarabb megmutatja fölényét az oroszok fölött. Arra a kérdésre, hogy Japán szándékozik-e esetleg *Mandsuriába* is szárazföldi csapatokat küldeni, a japán diplomata azt felelte, hogy az a körülményektől függ; előrelátható azonban, hogy Japán operációs területe csak *Koreára* fog szorítkozni, miután lehetséges az, hogy a japán csapatok Délkoreában partraszálljanak. Arra a kérdésre, hogy nincs-e kizárva valamely harmadik hatalom közbelépése, a diplomata azt válaszolta, hogy ennek már nem volna semmi eredménye, mert a közbelépést se Oroszország, és Japán nem fogadhatná el. Ami Angliát illeti, az angolok az angol-japán szerződésben arra kötelezték magukat, hogy *Japán segítségére* sietnek, ha egy harmadik hatalom (Franciaország) segíteni akarná a japánok ellen harcoló Oroszországot.

A hatalmak.

Páris, február 10.

A tegnap tartott minisztertanács után *Pelletan* tengerészetügyi miniszter a vezérkar főnökövel tanácskozott, hogy megállapítsák a keletázsiai francia hajórajnak adandó utasításokat. Az összes hajók utasítást fognak kapni, hogy a francia vizeket ne hagyják el.

Páris, február 10.

A francia sajtó főbb orgánumai keményen elítélik Japán eljárását, hogy minden civilizált állam szokása ellenére még a hadüzenet előtt megtámadta *Port-Arthurt*, és rokonszenvéket fejezik ki Oroszország iránt.

Német fenyegetőzés Japán ellen.

Berlin, február 10.

A *Post* mai száma *Japán ellen* irányuló éles támadó cikket közöl, amely a többek közt így szól:

Ha a háborus műveletek a hajóközlekedést és a kereskedelmet zavarják, azon nem lehet segíteni, de a zaklatásokat megakadályozhatjuk és hogyha, mint a boer-háború idején történt, a német hajókat nem kimélik meg a feltartóztatástól és az átvizsgálástól, akkor nem fogunk melegezni a diplomáciai tiltakozással. Ez a tulkapás nem fenyeget orosz részről, ellenben a nagyon is harcsonjas és konfliktusokra áhító Japán részéről. *Kiautschau*, a mi pompás területünk annak a színtérnek közvetlen közelében fekszik, ahol főleg fog lejátszódni a tengeri művelet. Meg vagyunk győződve, hogy a kelet-ázsiai német parancsnok tudni fogja a módját, hogy a mi kelet-ázsiai kikötőn érintetlen maradjon és a német semlegesség minden tekintetben tiszteletben tartassék. *Pritti* altengernagy parancsnoksága alatt 16 hadihajó áll, noha azok közül csak három nagy cirkáló van. Remélhető, hogy ez a haderő elegendő lesz a német érdekek megvédésére.

Az amerikai akció.

London, február 10.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Washingtonból: Hay államtitkárnak a hatalmakhoz intézett arra a jegyzékére, amely Khina semlegességének biztosítását és a háborúnak Japánra és Oroszországra való korlátozását célozza, az egyes kormányok már eddig az egyes hatalmaktól többrendbeli nyilatkozat érkezett, köztük az angol kormány nyilatkozata is, úgy hogy az Egyesült-Államok törekvése valószínűleg eredményre fog vezetni. Japán örömmel üdvözölte az Egyesült-Államok akcióját. Oroszország még nem válaszolt. A külügyi hivatal azonban bizik abban, hogy Oroszország is kedvezően fogadja a jegyzéket.

Washington, február 10.

Hay államtitkárnak a hatalmakhoz intézett javaslatai eredetileg a manduriai nyitott ajtó fenntartására irányulnak. Később azt indítványozta, hogy Khina integritását tartsák fenn és most az ellenségeskedés korlátozása csak kis területre szorítkozik. Hír szerint Haynak indítványai a küzdelem terének korlátozására vonatkozólag az orosz és japán kormányhoz intézett jegyzékek formát átöltötték, miközben a semleges hatalmakat felszólíták, hogy hasonló értelemben forduljanak a hadakozó felekhez. Az indítványok, hír szerint, máris kedvező felvételre találtak. Hír szerint Haynak a hatalmakhoz intézett jegyzékében az a pont is benne foglaltatik, hogy se Oroszországnak, se Japánnak ne engedjék meg, hogy Kínába behatoljanak.

Hay államtitkár Roosevelt elnök utasítására a hatalmakhoz egy második körjegyzéket is fog intézni, amelyben egyetértő eljárást akar kezdeményezni arra nézve, hogy Khina szigorúan megőrhassa semlegességét. Ilyen irányban az Egyesült Államokhoz valamennyi nagyhatalomtól biztató válasz érkezett már elsősorban.

A kormány különben elhatározta, hogy a japán-orosz háborúban teljesen semleges maradjon.

Páris, február 10.

Az ellenségeskedés megkezdése és Fort-Arthur bombázása itt még inkább megerősítette a megelégedést és az elégedetlenséget. Eddig sem a japán követ, sem Delcassé nem kapott újabb részleteket. A tegnapi minisztortanácson Delcassé azt mondta, hogy az események teljesen igazolják az ő főfogását és hogy nem tartja szükségesnek, hogy a kelet-ázsiai helyzetet a parlamentben tárgyalják. Ugyanerre az álláspontra helyezkedtek az összes miniszterek s így valószínűleg elmaradnak az interpellációk. Delcassé és Lansdowne meg vannak győződve, hogy Japán minden közbenjárást visszautasítana. Itt mindenki azt mondja, hogy Japán minden áron akarja a háborút. Japán azért támadott, hogy a békés megegyezést lehetetlenné tegye.

Goluchowski a háborúról.

Etes, február 10.

A delegáció külügyi albizottságának ma délelőtt tizenegy órakor tartott ülésén gróf Goluchowski Agenor közös külügyminiszter részletesen nyilatkozott azon álláspont felől, melyet Ausztria-Magyarország az orosz-japán háború kérdésében elfoglal. E nyilatkozat szerint, a monarchia el van tökéltve a legnagyobb fokú semlegesség megővésére, másrészt biztosította a külügyminiszter a delegátusokat, hogy Oroszország monarchiánkkal karöltve fog eljárni a Balkán-ügyek békés rendezése körül. A delegáció ülésének idevonatkozó részletei a következők:

A delegáció külügyi albizottságának ma délelőtti ülésén.

Falk Miksa előadó kérdés intéz a külügyminiszterhez az orosz-japán konfliktus illetőleg s azt kérdezi, hogy vajon indultva érzi-e magát külügyi vezetőségünk bármiféle állásfoglalásra, avagy el van-e határozva arra, hogy mindaddig megőrizi abszolút semlegességét, amíg a háború csak a két közvetlenül érdekelt államra szorítkozik?

Ugria Gábor: Azt kérdezi először, hogy igaz-e, hogy Oroszország a tokiói osztrák-magyar követéséget bizta meg a Japánban lakó orosz állatvalók védelmével? Másodszor arra nézve kér fővilágosítást, hogy milyen irányban kívánja Ausztria-Magyarország semlegességét gyakorolni. Csak azzsában vagy csak Európában, vagy mindkét világgrészben semleges kíván-e maradni.

Goluchowski Agenor külügyminiszter: Eddigi nyilatkozataiban nem terjeszkedett ki a háború kérdésére, mert a tárgyalások még kezdetleges stádiumban voltak. Ma azonban kijelenti, hogy mi épp úgy, mint a többi hatalom, el vagyunk tökéltve a küzdelemben a legnagyobb fokú semlegesség megővésére és arra, hogy a küzdelemben egyáltalán nem avatkozzunk be. A konfliktusban egyáltalán nem is vagyunk közvetlenül érdekeltve. Ami Ugria kérdését illeti, hogy mi módon örizzük meg a semlegességét a mindkét féllel való egyenlő eljárással, a neutralitás azt kívánja, hogy egyik félnek sem szállítunk fegyvert, élelmet vagy más egyebet, ami a háborúban szükséges és egyik felet sem részesítjük előnyben. Ez azonban nem zárja ki, hogy ne engedjük meg, hogy a monarchia területén az egyik vagy a másik ország rendelkezéseit tessen. Hogy e kérdés a jelen esetben hogy fog szabályoztatni, most még nem mondhatja meg. Ezt még előbb meg fogja beszélni a két kormánnyal. De már eleve figyelmeztet arra, hogy a semlegesség nem állhat abban, hogy mindent elzárunk a hadviselő felek elől. Gazdasági szempontok is játszanak szerepet. A görög-török háború alkalmával nem volt kivételi tilalom sem lóra, sem fegyverre, sem pedig élelmiszerekre. Mődjukban állott a görögöknek és törököknek, hogy szükségleteiket megrendelhetik. Ismételten utal a gazdasági érdekekre és megjegyzi, hogy nem volna helyes, ha elhagynánk veszni termelőink nyereségét, mely az ilyen konstellációkból folyhat. Téves az a jelentés, hogy Japánban elvállaltuk az orosz érdekek védelmét. Az orosz kormány ezt nem kérte tőlünk. Hír szerint, Franciaországot bizták meg ezzel a védelemmel, ami, tekintettel az Oroszország és Franciaország között lévő szerződéses viszonyra, természetes volna. Azonban ez is csak megerősítést nem nyert újsághír.

Estérházy János: Azt kérdezi, hogy miképpen vélekedik a külügyminiszter arról, hogy a japán események nem lesznek befolyással Oroszországnak európai állására, illetve arra az álláspontra, amelyet Oroszország a Balkán-kérdésben elfoglal?

Goluchowski külügyminiszter: Az az akció, melyet Ausztria-Magyarország és Oroszország a Balkánon kezdett, teljesen békés természetű. Sem nekünk, sem Oroszországnak nincs szándékunk beavatkozni. Oroszország a Balkán-akciót éppen olyan érdeklődéssel kíséri most is, mint előbb s nem hihető, hogy a Japánnal támadt konfliktus annyira megbénítaná Oroszországot, hogy a Balkán-ügyek iránt való érdeklődése csökkenne. Előre nem is lehetne megállapítani tehát, hogy a kelet-ázsiai bonyodalmak következtében ez irányban más megegyezés jöjjön létre. Oroszország, ezután is karöltve fog velünk együttműködni a Balkán-tervezet keresztülvételében. (Élénk helyeslés)

Oroszországnak van pénze.

Pétevár, február 10.

A Havas-ügynökség jelenti Pétevárról: Egy angol lap azt jelenti, hogy Oroszország francia, belga és németalföldi bankárokkal tárgyal egy milliárdos kölcsön tárgyában. Ez a jelentés teljesen alaptalan. Itt kijelentik, hogy az orosz kormánynak egy a külföldön, valamint a belföldön rendelkezésre álló eszközök teljesen fölöslegessé teszik, hogy valamely hitelművelethez forduljon.

Az orosz gabona és a háború.

Pétevár, február 10.

A külföldi gabonatervezéseknél az a várakozás, hogy az orosz kormány — a háborúra való tekintettel — a gabonakivitelt be fogja tiltani, aligha fog megvalósulni. A birodalom déli részében a kikötővárosok valóságban tele vannak zsuffolva gabonával s a birodalomban is rengetek mennyiségű halmozódottak fel az utolsó két év kitűnő termésének feleslegéből. Kiviteli tilalomra csak oly esetben gondolnának, ha késő tavasszal Dél-Oroszországban a vetések állása feltűnően rossz szul alakulna. De ezen kérdésnek a sorsa május előtt nem dőlhet el. Addig is a kormány épp ellenkezőleg támogatni fogja a kiviteli törekvéseket, egyfelől, hogy ezen uton mennél több külföldi pénz áradjon az országba, másfelől, hogy e válságos időben az orosz valutának a külföldi piacokon mennél több támasztékot adhasson.

Japánbarát tüntetés.

Triest, február 10.

A Verdi-színházban tegnap a Japánban című balletet adták elő. Az előadás alatt óriási japánbarát tüntetés volt.

HIREK

Feltámadunk.

Feltájtak egy adrenalin nevű szert, amelytől a halottak újra életre kelnek.

E szó, amelybe már a lélek Csak fáradtan, csak hálni járt, Új remények szelétől éled: Legyőzzük mégis a halált! Kitiűjük a kaszázt kezéből, A zord, félelmes fegyverét; S rózsaszokorús büszke fővel Nyakára hág a drága — lét.

A drága lét! Az édes élet! S a kihűlt szív új lángra gyul, Kihajtanak holt szenvedélyek A bánatos romok alul. Szavak, érzések szárnyra kapnak — Gyászos mult lesz édes jelen — Ujra kezdődnek szenvedések, S feltámad a szerelem...

Feltámad a remény, a kétség, A nagy, a súlyos küzdelem, A jóliakottság és az éhség A boldogság s a gyötrelm. A kopott gép megindul ujra S vivja a megszakadt tusát, Mert visszaszáll a szívbe, karba Az elszállt édes ifjuság...

De mennyi fáradt szív meg elme Várja esengve a halált! S boldog, ha küzdelem, szerelme, Örök nagy pihenésre vált, Ha már a szív megszűnt dobogni S munkálkodni minden ideg... Megbolygatni ezeknek álmát Nem szabad soha senkinek!...

-y-

Elfelejtettük.

Eiképpede olvastam ma reggel a Budapesti Naplóban, hogy a Párisi Nagy Aruház égésével kapcsolatos rettenetes katasztrófiáért még csak felelősségre se vontak senkit. Nincs törvényes alap arra, hogy megbüntessék azokat, akikre minden józanész ember előtt nyilvánvaló mulasztásai azt eredményezték, hogy tizenhárom ember a legrettenetesebb halállal halt meg. S hogy nincs alap ezeknek a mulasztásoknak a megtorlására, azt nem is nyilvánosság előtt, mindnyájunk ellenőrzésével megtartott főtárgyaláson tudjuk meg, hanem egy újsághiből, ami a zárt ajtóknak mögött dolgozó vádanas határozatát publikálja világgá. — Nem akar ez a megjegyzés lap-pangó gyanúsítás lenni s éppen a mai nehéz napon, amikor ebben az újságszám-ban más helyen egy törvényszéki bíró viselt dolgai vannak megírva. Egyszerűen csak nem értem, hogy anyni okos ember egy esemény miatt nem talál rá arra, akinek a mulasztása miatt meghalt tizenhárom ember. Nem értem azért, mert az indokolást se értem. Azt mondja tudniillik a végzés, hogy a Goldbergerék hatósági engedéllyel végeztették azokat az átalakításokat, amelyek miatt nem is percek, hanem másodpercek alatt borult lángba a ház az egyetlen kivezető uttal egyetemben; a háztulajdonosnak is megvolt arra az engedelmé, hogy egy négyemeletes épület kapuját még egy téglaszéles-ségű fallal se biztosítsa a tűz ellenében, a pallérnak is megvolt az engedélye ahhoz, hogy úgy építsen, tehát egyik se vonható felelősségre. Idáig értem a dolgot, bár erősen erkölcsellenesnek találok az emberélettel való ilyen játékot. De hát ezeknek az uraknak a kezükben van egy darab papiros, amivel védelmezhetik magukat azzal a váddal szem-

Magyarország egyetlen tetemesebb glaubersó- és lythium-tartalmú földes savanyuvize

A BALDÓCZI „DEÁK”-forrás.

A BALDÓCZI „DEÁK”-forrás.

A legjobb és legolcsóbb gyógyviz minden gyomorhaj és étvágytalanság ellen.

A legkellemesebb borviz. Kapható a legübb kereskedésben és vendéglőben. Bővebbet a kútközösség Baloldócon. (U. p. Szepes-Váralja)

Budapest, február 10.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 31-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A király beteg.** Bécsből jelenti tudósítónk, hogy *királyunk* nem jól érzi magát. Neuragikus fájdalmi léptek föl, ugyanazon a helyen, ahova néhány év óta újra meg újra vissza szoktak térni. Tegnap 6 felsége még részvétet a mecklenburg-schwerini nagyherceg tiszteletére rendezett udvari ebédén, elmont vendégül a Burgszínház díszelőadására is és jól töltötte az éjszakát. Ma délelőtt fogadta a szárnysegédek jelentéseit és elintézte az eléje terjesztett államügyeket. De az orvosok tanácsára minden más munkától kímélnie kell magát és azért a holnapi kihallgatások elmaradnak.

— **A hercegpriász születésnapja.** *Vasváry* Kólos Magyarország bitoros hercegpriása, holnap ünnepli hetvenkettedik születésnapját. Tisztelettel és szeretettel üdvözlő a fenkőt szellemű egyházejedelmet mindenki, valláskülönbség nélkül a mai napon. Hálásan gondolunk nemes tüzi hazafiságára, gyöngéd szívére, amely új varázsszal hintette be dzsesz állását. A hazafias benécs-rendek tagja, az ifjúságnak évtizedeken át lekesítő nevelője, e nagylényű helyen is hű maradt magához, hű a szerethez, amely ma is magának vallja és jószágos szívével, hazaszeretettel, gyöngéd jellemével méltón képviselte egyházát, amikor idegenből átlátnált letelekészek üszköt vetettek a békésen együttéltelekezetek közt. Minderről hálával emlékszik meg mindenki és az ünnepi hangot nem zavarja többé az a disszonáns lármá sem, amely a nemes egyházejedelem intencióit bántotta.

— **Kitüntetett bankigazgató.** A király *Fellner* Henriket, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatóját a közgazdaság terén szerzett érdemeinek elismeréséül a harmadik osztályú vaskorona-renddel tüntette ki. Ez a legfelsőbb kitüntetés a pénzügyi világ egyik legkíválóbb tagját érte. *Fellner* Henrik széleskörű ismereteivel, nagy koncepciók iránt fogékony szaktudásával s egyéni szeretőreméltségével méltán érdemelte ki azoknak a tiszteletét, akik közvetlen közelségből ismerik képességeit. Kitüntetése széles körökben kelt örömdetes visszhangot.

— **Suly szerint.** Szép az emberi egyenlőség eszméje, de a Pusblo—Benlah—Valley-vasutársaság a maga részéről mint vállalat, nem kér belőle. És ennek következtében ezen a vasuton egyazon utra nem egyforma árért kapják az utasok a jegyet, hanem suly szerint. Akit a végzeté impozánsabb terjedelemmel áldott meg, az bizony viselője ennek a következményeinek az utazásnál, akárcsak úgy, mint a teherúr. Az elintézés módja pedig az, hogy az állomási pénztárnál az utas csak olyan menetjegyet kap, amelyre egy automata a sulyt rábélyegzi, s ezen az alapon a kalauz a vagonban behajtja a menetjegy árát.

— **Kirner apátplébános halála.** *Kirner* Károly apátplébános, akit tegnap este — mint megirtuk — az angol kisasszonyok templomában széihűdés ért, az éjszaka meghalt. Még az este elátkát a haladók szentségével s a nagybeteg reggei három óráig vívódott a halálal. Az egész fővárosban, de főleg a Belvárosban nagy részvétet keltett a kiváló egyházi férfi halála. A haláselet hírére a központi és új város-házára, a belvárosi főplébánia-templomra és valamennyi belvárosi iskolára kintették a gyászlobogót. *Vasváry* hercegpriásznak *Bösch* János helyettes plébános jelentette be a gyászbeszédet. Az apátplébános holtteste a plébánián levő lakásán nyugszik, ahol díszes koporsóba helyezték és ravatalra tették. A koporsót esütörtökön éjjel viszik át a belvárosi főplébánia-templomba s ott díszes ravatalra helyezik. A temetés az eddigi megállapodások szerint onnan megy végebe pnteken délelőtt tíz órakor. A beszédet *Kohl* Medárd felszentelt püspök fogja végezni s a holttestet a kerepesi-úti temetőben helyezik örök nyugalomra, a főváros tanácsa által adott díszsírhelyen. A váci-utcai plébánia-épületbe reggel óta valóságos zarándoklátozás az emberek. Az első látogatók között volt *Kanovics* Béla apátplébános és *Matuska* alpolgármester. A belvárosi plébánia ügyeit *Bösch* János helyettes-plébános végzi.

— **Egy képviselő névmagyarosítása.** *Dr. Reich* Aladár, Baja város képviselője, megnagyarosította a nevét. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a belügyminiszter megengedte *Reich* Aladár bajai lakosnak, országgyűlési képviselőnek, hogy családi nevét *Rajk*ra változtassa.

— **A dakozás.** *Auka* Lajos, a *B. é. é. é.* Kálmán cég alkalmazottja, az ingyenkenyér részére 10 koronát küldött hozzánk. Az adományt rendeltetési helyére juttattuk.

— **Emléktábla a granáriumban.** Magyar író sorsa, hogy emlékeztet egy granáriumba be-raktározott táblával tisztelik meg. *Vas* Gerebennek is emléktáblát akartak szülőházán elhelyezni, de a kegyeletes szándék ma is szándék még, jóllehet készen van az emléktábla. A magyar író emléktáblájának ez odisszeját *Vértess* József székesfehérvári kereskedelmi iskolai tanár érdekes levélben írja meg nekünk. Kivánsatos s méltán el is várható, hogy irodalmi testületünk (az Akadémia, Kisfaludy-Társaság, Petőfi-Társaság) magukévá tegyék a *Vas* Gereben emlékeztének ügyét.

Körülbelül tizenöt esztendeje — írja *Vértess* József — hogy *dr. Váli* Béla, a magyar színészet történetének lelkes kutatója és *dr. Sziklay* János mozgalmat indítottak *Vas* Gereben osontjainak a hazaszállítására. *Radák* József ugyanis, a kikapott kispap, a csintalan jogász *Währing*ben aludta vakmerő reményeinek örök álmát; Bécsben halt meg 1868-ban, ahol akkor a delegációk alkalmából mint magyar hírlapudósító tartózkodott. A pénz hamar összegyűlt, hiszen *Vas* Gereben volt *Jókai* után a legnépszerűbb magyar regényíró, sőt a specifikus magyar társasélet jellemzésében, a táblabíró-világ rajzában s szép gondolkodásának visszatérőzésében felül is multa *Jókai*t. Hazahozták a sokat hánytatott magyar író csontjait idegenből és az összegyűjtött pénzéből maradt is valamelyes fölösleg. Ezt a *Vas* Gereben két buzgó hiva arra használta fel, hogy egy emléktáblát készíttettek, amely a költő szülőházát jelölte volna meg. *Radák* József (az apja neve voltaképpen *Radakovics* volt) ugyanis *Fürge*den, Tolna-megyében született, ahol édesapja akkortájt a *Batthyány*ok szolgálatában állott. A jó öreg *Radakovics* Miska botos ispánja volt a hercegi családnak s fia miatt vesztete el a kenyerét. Nos ezt a szülőházat amelyik ma is áll *Fürge*den, akarták megjelölni az emléktáblával. Szegény *Váli* rajongással függött ezen az eszmén s boldog volt, amikor a tábla elkészült. A tábla kész már vagy tizenöt esztendeje, csak annak a háznak nem hirdeti még a kegyeletes emlékét. A fürgei birtok a *Batthyány*-uralommal akkoriban a *Wertheim*ok bérzadására volt. Néhány év előtt *Fürge*den *Montenuovo* herceg birtoka lett s *Lamm*-testvérek lettek az új bérők. Akkortájt *Fürge*den a *Wertheim*ok gazdaságához tartozott. *Váli* Béla ismerte e családot; hozzájuk fordult a táblával. Megkérdezte *Wertheim* Ármintól el-küldheti-e az emléktáblát, hajlandó-e azt megörizni, amíg azt elhelyeztetni a szülőházán s ünnepek keretében leleplezik, kérve egyszersmind a gazda engedélyt a táblát a házra kitétetni és közreműködését is. *Wertheim* Ármín előzékeny válaszára *Váli* levelet írt s megígérte, hogy előn a leleplezésre. A tábla megérkezett, de a leleplezési ünnepség elmaradt, mert szegény *Váli* Béla közben maga is elkötözött az ő *Vas* Gerebenéhez. Azóta tizenöt esztendő mut el s a tábla most is fekszik azonmód becsomagolva a *Wertheim*ok raktárában és az intéző, értéktelen kőtábla címen vezeti a leltárba-évről-évre.

Vas Gereben megérdemli a kegyeletes emléket. Ha a tábla nem volna meg, megérdemelné, hogy a nemzet összegyűjtse a költségeit. De az emléktábla megvan; s a tábla való illesztés sem kerülne pénzbe, tehát csak intézkedni kellene, illetve a leleplezési ünnepség idejét kellene kitűzni s módozatait meghatározni, szóval a táblának a szülőházára való illesztésére meghatalmazás kellene, mert jelenlegi örözeje, *Wertheim* Ármín e nélkül nem intézkedhetik. Legalább *Sziklay* János intézkedésére illetve, rendelkezésére volna szükség hogy a táblát a jelenlegi örözeje kiadja. *Vas* Gereben megérdemli különben azt is, hogy a Kisfaludy- vagy Petőfi-társaság érdeklődjék az ügy iránt s kezdjen valamit.

— **Öngyilkos honvédhadnagy.** *Déváról* jelentik, hogy *Jankovics* Miklós volt honvédhadnagy főbelölte magát és szörnyen halt. A szerencsétlen fiatalembert nemrég adósságai és könnyelmű életmódja miatt megfosztották rangjától és ez indította az öngyilkosságra. Atyja pénzügyi igazgató Temesvárott. Mikor értesítették fia gyászos haláláról, az elkeseredett ember azt izente vissza, hogy a temetésről nem gondoskodik.

— **Davoust tábornok halála.** *Párisból* táviratozák, hogy *Davoust* Lipót tábornok, auserstől herceg, a beosületrend volt kancellárja meghalt. *Davoust* 1829-ben született és dédunokája volt *Davoust* Lajos tábornoknak, I. Napoleon nagy marsalljának. Akinnek hercegi címét III. Napoleon az egyesenes örökösök ki-halála után 1864-ben reá ruházta. A porosz-francia háboruban ezresdi rangban küzdött és Metznél fog-ságba került. Később a commune ellen harcolt és *Thiers*, aki nagyon megkedvelte, 1871-ben dandár-parancsnokká nevezte ki. Volt azután Rennesben hadosztályparancsnok, Algériában parancsnok és nyug-alomba vonulva a beosületrend kancellári méltóságával tüntették ki.

ben, hogy tömeges emberölést követtek el. Engedelemmel tették. Hol marad azonban azoknak a felelőssége, akik ezt az engedelmet kiadták? Amikor hozzájuk eljutott a vád, miért hökkent vissza? Miért nem ment tovább? Miért elégedett meg azzal, hogy végezett azokkal, akik ebben az esetben, egy ház építésében, egy bolt berendezésében visszaélték a mindenféle fórumoknál kijárt engedélyekkel — s miért nem tette rá a kezét azokra a hivatalos emberekre, akik kiadták az engedélyeket s kiadják bizonyára másik háziurnak, másik boltosnak is. A katasztrófa előtt s azóta is. Hiszen ha mindenkinek a keblében volt a visszaélésre az írott engedély, akkor az a bűnös, aki azt kiadta. S ha magas a méltósága, annál nagyobb bűnös, mert a visszaélés gyakorlásában nagyobb a tere, mint valami kisémbereké. S ha tudatlan, ha nem tudja, hogy micsoda abszurdumra adott engedelmet, azt is tudnunk kell, hogy eltávolíthatjuk a helyéről. — Teljes tisztelettel viseltetem a bíróság munkája iránt, de ebben az esetben tökéletlenül tartom azt. Hogy még vádolni se lehessen ebben az esetben senkít, azt nem tudom elhinni. Azt el tudom képzelni, hogy a vádlottak közül plauzibilissá tették volna némelyek a jóhiszeműségeket, de képtelen vagyok megérteni azt, hogy végigmenve a felelősséggel terheltek hosszú során, csupa olyan embert talált a bíróság, akinek a katasztrófa okaiban közvetett része sincs. A sok hatósági engedély aláírója mindenesetre felelős a katasztrófaért, ami a — bizonyára jóhiszeműleg, de végtelen könnyelműséggel kiállított — engedélyokmányok okozatakként bekövetkezett. S most büntetlenül surrannak ki a felelősség alól s vígan intézik az építkezés sorsát továbbra is azzal a szakértelemmel, amelylyel megengedték, hogy vulkánt építsenek egy négyemeletes ház alá.

Azt mondtam, hogy nem értem, hogy ez hogy történhetett. Pedig hát dehogyan nem értem. — Elfelejtették a katasztrófát, ennyi az egész. A gyors felejtésnek itt egy villámgyors esete forog fenn. Már nem találjuk olyan fontosnak a történeteket, hogy felelősséggel terheljünk érte bárkit is. A halottak elporladtak, a nyomorékok elszédtek, az árva meg az özvegyek már nem sirnak, lelobadt a fájdalom, a felháborodás, a düh, amivel a katasztrófa után tetemrehívást rendeztünk s amiből még az is érthető volt, hogy olyan emberekbe akartuk belefojtani tehetetlen, vak dühünkben a lelket, akiknek — most már látjuk — a katasztrófában semmi részük se volt. — Minden elmúlt. A házat eltakarják az állványok, amelyeket — úgy látszik — örök időkre tapasztottak hozzá a kormos falakhoz, s most már közönyösen megyünk el mellette, taposva azt a kövezetet, amelyen pár hónappal ezelőtt tizenhárom szerencsétlen törtéte össze magát. Mi minden történt azóta! Színházgégés, városégés, háború... Nagy idő egy félesztendő. A multkoriban rajtakaptam magamat azon, hogy már én se tudom, hogy micsoda ház van a Rókusssal szemben az állványok mögött. Nem izgatott az emlék. Olyan közönyvel néztem azt is, amilyennel a többi. Elhaloványodott az emlékezetemben a rettenetes kép, pedig amikor a borzalmas látványosság után lázban égve hazajutottam, azt hittem, hogy az unokáimnak is arról beszéltek majd, hogy hogyan libegett alá a magasból a bájos gyermek, a hatodik gimnázista *Márkus* Margit... S máris elfelejtetem. Közönyösen néztem azt a bizonyos sarokablakot is. Elmúlt, vége van. Magyar vagyok, felejték. Magyar a bírós is, felejt. Magyar az igazság is, felejt.

Ebben az esetben pedig kötelességünk lett volna megtagadni a fajtánkat. Ezt követelte a tizenhárom sírdomb szerte a temetőben s a jövőendő is, amelyben a rettenetes mementó dacára se vagyunk biztosítva az ellen, hogy valami kapzsi háziur nem épít-e krátert a lábaink alá — hatósági engedelemmel.

(Th.)

— **A Savoy-hotel.** Ez a londoni fogadó valósággal lönyereményt csinált I. Jacques-kal, Szahara császárával. Azelőtt alig néhány ember tudta a világon, hogy a Savoy-hotel egyáltalán van, most pedig alig él a világon valaki, aki ne tudna róla. Pénzért, sok pénzért nem juthatott volna ilyen kitűnő reklámhoz a Savoy-hotel, s Jacques Lebaudy nemcsak hogy nem kér pénzt, amiért híressé tette ezt a szállót, hanem még busás árakat is fizet azért a lakosztályért, amelyet az udvartartásával lefoglalt és sok hónap óta bérel. A Savoy-hotel azonban most oda jutott, hogy hamarosan elveszítheti az ő pompás cégerét. Es ezt senki másnak nem köszörheti, mind a földi halandók legnagyobb rémének, a végrehajtónak. Ez a nem szívesen látott hivatalos közeg jelent meg a császári lakosztályban a minap, éppen akkor, amikor I. Jakab az ebéd utáni álmát aludta. Amikor a felség felébredt, szembekerült a kelemetlen vendéggel és embereivel a tisztában lett a helyzettel, szó nélkül sarkon fordult, bement a szomszéd-szobába, felkapott egy utifutást és azzal eltűnt. Es vele tűnt el a saharai császárság fő-kormányzója is. És a végrehajtó emberei csak vártak, de hiába vártak, I. Jakab máig sem tért vissza. De azért a végrehajtó a segédekkel még mindig a Savoy-hotelben tartózkodik a császári lakosztályban, jól beleszékelték magukat fényes termeibe és várnak. Az udvartartás két hölgye többször már sirva kérte a pincéereket, hogy telepítse ki a toladó vendégeket, de a pincérek ilyenkor mindig „másmiót voltak elfoglalva”. A helyzet azonban az, hogy ha I. Jakab haza nem jön hamarosan a fő-kormányzójával, akkor a Savoy-hotel gazdája az udvartartás hölgyeit, az egész díszes társaságot a végrehajtottal együtt is kitelepíti végül a szállásból. Mert: a reklámot a vállalata számára már úgy is megkapta, másodsor a végrehajtó a legrosszabb reklám egy szálló számára és végül ingyen nem hajlandó szállást adni egy ilyen nagy udvartartásnak, amelynek a feje isten tudja hol kalandozik és hátha soha sem is akar visszajönni többé.

— **A valutarendezésről.** A Pénzügyi Tisztviselők Eg. esületében ma este dr. Hertka Tivadar, a Magyar Hírlap főszerkesztője előadást tartott a valutarendezésről. A kiváló nemzetgazdász és jeles publicista előadásának meghallgatására közgazdasági életünk előkelőségei gyűltek egybe s mindvégig figyelmes érdeklődéssel kísérték a magas színvonalon álló szaktanulmányt. A valutakérdésnek s az ezzel összefüggő gazdasági kérdésekre minden részletének egyik legalaposabb ismerője dr. Hertka Tivadar. Széleskörű tudásának biztonságát önálló tudása ma párusul. A produktív tudás bátorságával irányítja áratlan utakra a szabónokba akadt elméleteket. Mai előadását ezzel a tapasztalással hallgatta a közönség, amely jeles tetszéssel adózott az illusztris előadónak.

Az előadó legelőbb a valuta tényleges állapotát jellemezte, melynek tekintetében nagyon különböző vélemények vannak elterjedve. Általános nézet, hogy hiányos fragmentarius, amit azzal okolnak meg, hogy először is gyenge ország vagyunk, mely elsőrangú valutára szert nem is tehetne, másodsorára utalnak, hogy közönségünk idegenkedik az arany használatától s így nagyobb mennyiségű arany forgalomban nem tartható. A tény pedig az, hogy az osztrák-magyar valuta a legjobb és legbiztosabban fundált valuták közé tartozik, illetve tartoznék, ha az utolsó, döntő lépésre elszánnák magukat. Ez pedig nem más, mint hogy azt, ami több mint 10 éve fennáll, törvényben is elismerik. A jó valuta tudniillik másból nem áll, mint abból, hogy az országnak pénze mindig és minden veszteség nélkül arannyal beváltható legyen. Hogy azonban a forgalomban levő pénzjegyek aranyból, ezüstből vagy papírból állanak-e, az már mindegy. Valutánk kitűnősége már abból is kitűnik, hogy bankunk érolapja nemcsak aranylag, de abszolút nagyobb az angol banknál. Valutarendszerünk hiányait ezekben foglalja össze: Az Osztrák-Magyar Bank szükség esetén aranyváltókat bocsát ki, de a nélkül, hogy erre törvény által kötelezőleg könszerítve volna. Ennek az a következménye, hogy a külföldi pénzpiao niosen kellően arról biztosítva, hogy valutáinknak tényleg egy évtized óta szakadatlanul fennállt szilárdsága a bank szeszélye vagy előítélete folytán hirtelen meg nem zavarodik-e? Mert hogy egy díszlászó azonnal jobban felmerülne, amint a bank az aranykiszolgáltatást tényleg megtagadná, az kétségtelen. De ez nem a valuta állapotának, hanem a bank embereinek és törvényhozóink elfogultságának volna a bűne. Mi az oka annak, hogy nálunk ez egyedül döntő pontban másfént gondolkoznak? Tudjuk, ez ok nem más, mint attól való félelem, hogy a készpénzesek kötelező és törvényesabta felvétele esetén netalan aranyunk tetemes része a külföldre özönlenék. Eredeti, hogy ezt a félelmet gyakorlati politika címén hozták forgalomba. Azt mondák, hogy való igaz emleltben, hogy egy ország valutájának helyreállítására más nem kell, mint ama rossz pénzjegyek bevéltása, melyek megzavarták a valuta jóságát. Igen, tessék hozzá, de ez csak elméletileg áll így, gyakorlatilag azonban attól kell tartani, hogy az ország passzív fizetési mérlegének fogva az arany elpusztul, kiözönlik. Nos hát, oly gyakorlat, amelyre a gyakorlati okoskodás hivatkozhatnék, eddig sehol a keres világon elő nem állott. De elő sem állhat, mert ez tulajdonképp nem gyakorlati, de képtelen ellenetés. Képelenebb ennél, hogy egy ország ovasvalamit, amit alig termel, de — eltekintve a valutavisza-

nyoktól is — mindig fogyaszt, folyton exportálhatott volna. Mit s mi annak ahhoz, ha valaki azt mondaná, hogy a mi monárkiánk folyton kávé exportált? Lényegileg az arannyal sem áll másként. Az itt nyilvánuló képtelenség oly óriási, hogy ketekezését nagyon különös körülményekben kell keresni. A dolog tényleg úgy áll, hogy a valutának rendezelennék kellett maradnia, mert a végleges rendezést bizonyos pártok Ausztriában ellenézték. Tették pedig azért, mert eleinte csak sejtették, aztán látták, hogy a végleges rendezés a magyar hitelt mind függetlenebbé tenné Ausztriától. Már a mostani állapot is lazította a köteleket, amelyek pénzvilágunkat odakötözték, s ez még fokozottabban mértékben következnek be. Nos hát Ausztriának nincs kedve a felszabadításához hozzájárulni, dacára annak, hogy a valutarendezésnek ő is nagy hasznát látja. De utóán ezt mérsem mondhatják szemünkbe, segítségül hívják a nemzetgazdasági elmélet legudakosabb és legzavarosabb íróit, akik végül ki is fundáltak oly tant, amelyet eddig sehol sem ismertek s ami legeredettebb: ez u. tan hirdetőmnek sikerült az is, hogy Magyarországgal elfogadtassák az új evangéliumot. Azt hiszi az előadó, hogy nem is sikerült volna ez országot ily gyorsan érdeke tudatára hozni s annak a gyalázatos állapotnak véget vetni, hogy egy ország a legnagyobb áldozatokot hozza a valutarendezés érdekében, de ennek gyümölcsösől elűteti magát a mohó osztrák testvéreink az igazgatók ki nem kottanyalták volna. A mult évben ugyanis Ausztrából, a szászokról és a sajtból hangzott elénk a kedélyes kijelentés: hogy ók nem lesznek boindok nekünk segédkezést nyújtani a valuta rendezésére. Ez aztán a hiteleneknek is kivívotta a szemét. Ezzel szemben a teendők az, hogy kétségtelen jogainkat kíméletlenül érvényesítsük. Ne bartsunk többé semmimemű tudakos irazisra, hanem követeljük egyszerűen a készpénzesek törvényes felvételét.

— **Orkán Triestben.** Óriási orkán pusztított Triestben. A tenger dagálya előntötte a partokat, a molokát, a kikötőállomás, sőt a Lloyd-palota előcsarnokait. A lövönat forgalma egész délelőtt szünetelt. Az orkán sok fát gyökerestül kitépett és nagy károkat okozott a városban. A kikötőben horgonyozó Isolanát a Riva Pescatori felé, az Orsa nevű gőzhajót a Porer nevű kisgőzshöz csapta. Mindhárom hajó érzékenyen megrongálódott. A Cristoforo Colombo nevű vitorlásokat teljesen szétrombolta az orkán és a személyzet csak úgy tudott megmenekülni, hogy uszva elérte a Commercio.

— **Az egyenruha.** A macedóniai csendőrség felügyelőjévé kinevezett olasz tábornok vezetése alatt egész csomó idegen tiszt dolgozik most a csendőrség újjászervezésén. Erdekes mindenestre, hogy ebben a kis testületben máris komoly nézetkülönbségek merültek föl, még pedig az egyenruha kérdésében. Az egyik rész a mellett van, hogy az idegen tiszték a török, vagy a saját egyenruhájukat hordják-e. De Georgis tábornok török egyenruhában díszel, abban a nézetben lévén, hogy a török egyenruha nagyobb biztonságot ad személyének és több tekintélyt a mohamedán lakosság előtt. Más tiszték meg azt hiszik, hogy éppen azzal gyengítenék befolyásukat, ha a török egyenruhában mint a szultán hivatalnokai jelennek meg.

— **Az állami tisztviselők fizetésrendezése.** Az állami tisztviselők fizetésrendezése dolgában a Tordai Tisztviselő-Kör elotagadia Harmath Domokos emlékiratát. A memorandum meggyőző érveléssel fejti ki a tisztviselők igazat s egyebek közt ezt a figyelemreméltó javaslatot teszi a törvényelőkészítésre vonatkozólag:

Az állami tisztviselőket már az államszolgálat kezdeténél három képzettségi csoportra kellene osztani, hogy abból kiindulva, állapotosság meg a fizetési minimum, vagyis minden csoportnak legyen külön kezdőfizetése: olyképp azonban, hogy a fizetési táblázat XI-ik fizetési osztályának három fokozata lenne arra rendelve, hogy az abban foglalt fizetések mindenike kezdőfizetés legyen: így például mindazok részére, kik az állam szolgálatában, vagy a kormányzatnak olyan ágazatába lépnek, mely nem igényel több képzettséget, mint csupán a gimnázium, real vagy a polgári iskola négy osztályának végzettségét, a kezdőfizetéses XI-ik fizetési osztály 3-ik fokozatának megfelelő 1400 korona összegben állapíthatassék meg. Azok részére pedig, kik az államszolgálatba a középiskolai érettségi vizsgával vagy a szolgálati ágazatokban megkivántató szakvizsgával neveztetnek ki, a kezdő fizetés a XI-ik fizetési osztály 2-ik fokozatának megfelelő 1600 korona összeg lenne. A további emleltetésre nézve a fizetési táblázat fizetési osztályai és fokozatai lennének irányadók. Az állam marasztal érdekeit szolgáló egyetemi vagy akadémiai végzettséget igénylő hivatali állásokra tekintet nélkül a különböző szolgálati szakokra, a kezdő fizetés szintén a XI-ik fizetési osztály 1-ső fokozatának megfelelő 1800 koronában lenne megjelölendő. Ez a tervezés ki egyenlenség az elentéteket a nélkül, hogy valamely el nem viselhető megterhelhetettség okozza az államháztartás pénzügyi állapotára nézve. Az a többletkiadás, melyet ez a változtatás okoz, kiegyenlítődik azzal az erkölcsi haszonnal, melyet a végleges rendezésnek ez alapmódosítása eredményezne.

— **Megtámadott jegyző.** Nagyszőlősről táviratozzák: Ujhelyi Zsúrd tekeházi jegyzőt tegnap este Szőlő-Vigárd és Fancsika köztölt hat ember megtámadta, kocsijával együtt az árokba döntötte, fejét beverte és 100 korona készpénzt elrabolta. A csendőrség a tettesek után nyomoz.

— **Az ultramikroszkop.** A magyar technikusok egyik diadalt a másikkra halmozzák csodálatos és szinte világalakító találmányaikkal. Alighogy a Röntgen-sugár beragyogta Lénárt hazánkfiának nevét, máris újabb és pedig valóságos korszakalkotó találmánnyal ajándékozta meg az emberiséget a magyar föltaláló zseni. Zeigmondy nevű hazánkfia és egy Siedentopf nevű tudós fizikus olyan mikroszkopikus metódust talált föl, melynek segítségével a testek legfinomabb részecskéi is láthatókká lesznek. Az új találmány lényege a világítás elrendezésében van, amely ezáltal nem a mikroszkop hossztenyelyéből, hanem oldalról jön. Az új találmány mikroszkóppal, melyet ultramikroszkopnak neveznek, olyan köröket is meg lehet látni, amelyeknek sugara négy-milliomod milliméter s olyan síkokat, amelyek egy negyvened négyzetösmilliméternyi kicsinyögyök. Az új rendszer mellett még nem láthatóké ugyan a molekulák, de Siedentopf kilitásba helyezte, hogy fluoreszkálószövetek molekuláinak látása nem marad sokáig a lehetetlenségek birodalmában. Az ultramikroszkop gyakorlati alkalmazásának első és legfontosabb terrénuma az orvostudomány lesz, sőt e téren már Kachmann tanár végez is kísérleteket.

— **Monna Vanna és Prinzivalle.** A férj, Maeterlinck írta a drámákat amelyek világhírt szereztek a szerzőjüknek, Az asszony Maeterlinckné, starja volt az ő saját külön szintársulatuknak, amelyvel bejárták a különböző országok nagyvárosait, — és segitette gyarapítani urának a babérait. Leghíresebb alakítása az érdekes Monna Vanna volt, erről maga a férj is azt hirdette meggyőződéssel, hogy legjobb az összes Monna Vannák között; ez az igazi Monna Vanna, akit megálmódott és a színpadra teremtett. A társulat hősszerelme, Drumond, adta az ideális, a dalás Prinzivallét. Szép szál művészember, egészen nekivaló volt az ifju, és szerelemre gyulladt vezér szerepe. Így járták be Európát városról-városra, az utóbbi időkben kissé elvesztették a nyomukat. Most felbukkantak megint s megtudtuk egy Berlinből érkezett hírből, hogy az utolsó állomásuk lenn volt Konstantinápolyban. Hanem egyebet is tudat velünk a berlini hír. Azt, hogy a Maeterlinck-társulat egy kis szeccszó bontotta meg. A star és a hősszerelme, Monna Vanna és Prinzivalle kivált hírelen, szerződés-szegéssel. Maeterlinck, a férj magára maradt s a török fővárosból osonka társulattal Olaszországba vonult, a trupp két koronája, Maeterlinckné és Drumond pedig elröppent szép Görögországba. Bizalmas kettesben, a szerelem könnyű szárnyain ...

— **Házasság.** Vtő Sándor déli-vasuti mérnök eljegyezte Rosenfeld Jakab budapesti nagykereskedő leányát, Etelkát.

Köszegi Sándor eljegyezte Herceg Éva kisasszonyt Budapesten.

— **Két testvér öngyilkossága.** Nagyváradon az éjjel öngyilkosságot követett el két testvér, Dombi Lászlónak, egy muatóhely tulajdonosának gyermekei. Előbb Dombinak 18 éves Juliska leánya mérget ivott és alig egy félóra mulva házuk előtt az utca 15 éves testvéröccsö szíven lötte magát és meghalt. A fiu már többször tett öngyilkossági kísérletet. A leány életét sikerült megmenteni.

— **Farsang.** Augusta főhercegnő, a Fővárosi Szegény Gyermekek-Egyetel e hónap 18-án megtartandó hangversenyének védnökönje megjelenését biztos kiállításba helyezte s minthogy nyolc órára jelezte érkezését a rendezőség, kéri a közönséget, hogy helytől már a jelzett idő előtt sziveskedjék elfoglalni. A főhercegnőt a Vigadó előcsarnokában báró Daniel Ernőné és a háziaszonyok fogadják és kísérik a terembe. A hangversenyen, melyet az egytel huszonöt éves önnállásának meünnepelésére a legkiválóbb művészi erők közreműködésével rendez, közreműködnek: Limlay Eliza Elza a bécsi udvari opera tagja, Fiedler Henrik hegedűművész, Csillag Teréz, R. Marthy Margit, Komlóssy Emma, Bánó Irén. Siklósi Albert, Schiffer Adolf. — A Terézvárosi Kaszinó február 15-én saját helyiségében (Hungaria-körút 99.) zártkörű jelmeztét ad. — A Felső-Király-körúti Kaszinó február 18-án hangversenytel egybekötött táncostét rendez. — A magyarországi könyvkereskedősegédtek Csak Szorosan nevű egyesülete zártkörű táncostét ad saját helyiségében (Magyar-utca 3.). — A Budapesti Bölcsészhalgatók Segítőegyesülete február 16-án táncostét rendez a Magyar Tisztviselői Országos Egyesületének helyiségében (Eszterházy-utca 4.) A bál védnöktségét dr. Berzevich Heinrich Gusztáv rektor és dr. Ballagi Aladár dékán vállalták el. Jegyek a rendezőség irodájában (Központi Egyetem II. emelet) kaphatók. — A Budapesti Estélyegyesületek Közegyesülete február 14-én táncostét ad az Adria-szállóban.

— **Sikasztó ületvenetű.** A bécsi S. B. et H. Michelstáler oipógyár cég Budapesten a Váci-utca 8. szám alatt nyitott főközlélet, amelynek vezetéseivel Szilas Izor Iszó pécsi születésű kereskedőt bízza meg. Ez év január 14—16 fika között a bécsi cég leltározást tartott az ületben s konstátálták, hogy 4707.

korona 10 fillért érő áru hiányzik. A bécsi cég följelentést tett a rendőrségen Szilas ellen, mire ez megsejlesztte a fővárosból. A sikkasztó üzletvezetőt a rendőrség nyomozza.

— **Báró Spányi Ödön lemondása.** Mint értesülünk, báró Spányi Ödön rendőrtanácsos megvált az államrendőrségtől Nyugdíjazása iránti kérvényét ma nyújtotta be illetékes helyen.

— **Az adrenalin.** Az amerikai orvosok halottfeltámasztó csodaszeréről szóló hírek élenk érdeklődést keltettek a közönség körében, ahonnan visszhang is jött erre a közlésre. Egy budapesti patikárus a következőket közli az adrenalinról egyik estlapon:

— Az adrenalin a mellékvese kivonata, amelyet egy japán orvos, Takamini fedezett föl. Ezt a készítményt a marha mellékveséjéből nyertült műveletekkel és kémiai eljárással készítik, tehát nem szérum. Hatása főleg a nyálkahártyák vértelenítésében, vagy jobban mondva elhalványításában nyilvánul és így a vérnyomást fokozza. Ezt a hatását használják föl az orvosok arra, hogy a bőr alá feckendezve, a csöndesen működő vagy kifáradt szívet még bizonyos munka elvégzésére ösztökélik. Ezt a szert már két év óta hazánkban is készítik és pedig az orvosok és a gyakorló orvosok teljes megelégedésére.

— **A méter és Anglia.** Föld felhítné az ember, hogy a méter-rendszer az egész föld kerékén, ahol csak civilizáltak az állapotok, használatban van már. Ime Anglia is azok közé az országok közé tartozik, ahol a méternek még küzdelem kell az érvényesülésért. Erre nézve újabb a következőket jelentik Londonból: Az angol parlament új ülészakának tanácskozásai alkalmából ismét szóvá fogják tenni a méter-rendszer kérdését. Az angol felsőházban Belhove lord és Kelvin lord fogják indítványozni, hogy Angliában tegyék kötelezővé a méter-rendszert. Már 1897-ben hoztak egy törvényt, amely megengedi a méter használatát, de ezt a törvényt kevesen ismerik s még kevesebben követik. A két lord, aki majd a kötelező méter-rendszer mellett foglal állást, azt állítja, hogy a parlament 298 tagja megígérte támogatását, de azért nagyon kétséges még, hogy vajon lesz-e a dologból valami. A nemrég elhunyt Spencer Herbert nagy ellenése volt a méternek. Annyira, hogy végrendeletében meghagyta, hogy abban az esetben, ha a méter-rendszer kérdése ismét a parlament elé kerül, röpiratát, amelyben a méter-rendszert támadja, újra nyomassák ki s osszák szét ingyen a parlament tagjai között. A haró a méter körül nagyon régi keletű Angliában. 1864-ben elérték, hogy a méter használatát legalább megengedték de 1878-ban egy újabb törvény ismét teljesen kirekesztette a métert Angliából. 1897 óta ismét meg van engedve a használata.

— **Szükség után.** Még a múlt évben történt, hogy Nyireő László, huszonöt éves gazdálkodó 2400 korona értékű postautóványt hamisított. Mire nyomára jöttek a hamisításnak, Nyireő már Amerikában volt. Nem sokára azonban visszajött Budapestre és most a rendőrség hosszasan nyomozás után ráakadt és letartóztatta.

— **Szerencsétlenség az állatkertben.** A pilisai állatkertben szörnyű szerencsétlenség érte Nejedle Antal huszonhárom éves állatszedítőjét. Az oroszlánoktól előtti térségen foglalatokodott Nejedle, mikor egyszerre csak rángrott az oroszlán, karon ragadta és rettenetesen szétdarabolta. A szerencsétlen segítségkiáltására odasietett az egész személyzet és kiszabadították az oroszlán karnai közül Nejedlet, aki most élet és halál között lebeg.

— **Halálosítás.** Ötveny Steden Józsefné, született Reabó Amália tegnap nyolcvanhárom éves korában meghalt Budapesten.

— **A kedvezményes közúti-jegyek.** A budapesti jobbparti tisztviselők a kedvezményes közúti-jegyek tárgyában vasárnap délelőtti tizenegy órakor tanácskozási tartanak a Lippóvárosi Demokrata Kör helyiségében (Akadémia-utca 11. sz.) Az előkészítőbizottság főiskéri az érdekelteket, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Toroniból tízvároszok: A Kanada-Pacifik vasuton Renfrew közelében ma reggel összecsapódott két személyvonat. Hár szörnyű kilencen szörnyethaltak és négyen megsebesültek.

— **Sikkasztó ügyök.** Ilyen címmel tegnap birtadunk arról, hogy Kaniz Géza ügynök ellen a büntető bíróság sikkasztás miatt elfogatási parancsot adott ki. A rendőri sajtóiroda ma közli, hogy a sikkasztó ügynöknek nem Kaniz, hanem Kanizter Géza a neve.

— **Az osztályorsjáték huszára.** Az osztályorsjáték mai huszára tizenötödik koronát nyert: 57895; tizezer koronát 50492; ötezer koronát: 40219 97788 109843 37948; kétezer koronát: 8014 81008; ezer koronát: 36014 72606 48668 78286; ötszáz koronát: 92713 57141 77854 10705 49704 22838 18349 9764 48066 14829 4846 61553 21760 18197 17910 106300 88405 68803 42802 14943 27824 79639 28966 46159 17687 28026 46996 67871 41405 12741 17602 25065 89458 51594 8243 30329 103401 65812 68319 36386 32091 16629 9 1871 36292 51295 65892 28025 77245 9355 62023 68065 46238 109963.

— **Rendőri hírek.** Nemelő Pál iparos felesége Kovács Szidi az éjszaka a Vigadó-téren marólugot

ívoit s azután a Dunába akart ugrani, de ebben megakadályozták. A Rókusban apólják. — A rendőrség letartóztatta Grünwald Leo liografust, aki a büntető-törvényesség épületében kilopta Helsing Pál műegyetemi hallgató nyakkendőjét. — A jözeivárosi pályaudvaron ma délelőtti kigyuladt és légett a váltóór házikója. — Veszprémi Istvan temetkezési alkalmazott ma délelőtti a soroksári-utcai lakásán tömör szénasavat ívoit s meghalt. Holtestét a bonctani intézetbe vitték.

(x) **Aki kertjét szereti és szép virágokat, szép konyhakerti terményeket akar, az izezze megszűk-ségiét Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkeskedésében, Budapest, VII., Rottenbüchel-utca 33. szám. A cég idei főrajgvizkét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra ingyen küldi.**

(x) **Általánosgyógyászat, sápkor, idegesség, étvágytalanság, álmatlanság, gyengeség ellen kitűnő a miniszteriel engedélyezett Krieger-féle Tokaji China Vasbor Övege 6 korona, kis üveg 3 korona 20 fillér. Kapható a Korona-gyógyszertárban, Budapest, VIII., Kaivin-tér.**

FŐVÁROS

A főváros közgyűlése.

Budapest, február 10.

A mai közgyűlésen megjelent városatyákat nagyrészt a megejtendő választások és a jobbparti légszuszvilágítás ügye vonzotta.

A légszuszvilágításnak a jobbparti városrészekben uralkodó általános ismert hiányosságai megszüntetésének kérdése már hosszabb idő óta anyaga a tárgyalásoknak. A légszuszvársulst 1900 ban engedelmet kért arra, hogy a budai légszuszvársulst karburát vizgárral bővítsé ki, majd pedig, hogy ugyanazon a telepen egy új gázártort helyezessen üzembe. Miután a belügyminiszter akadékoskodása folytán a tervezett létesítmények egyikére sem kaphatta meg a telepengedélyt, az egyre fokozódó szükségletre való tekintettel arra határozta el magát, hogy a jobbparton egy új modern gépgyárat épít és kérte ehhez a tervéhez a székessivárosnak a gázgyárral fennálló szerződésében kikötött hozzájárulását. A tanács annak a kérdésnek tisztázása végett, hogy mily mértékben torognak fónn a jobbparti légszuszvilágítás körül a hiányok, beszerelte dr. Wartha Vince és Pfejfer Ignác műegyetemi tanárok szakértői véleményét melyben a nevezettek a budai gázgyár termelőképességének fokozására annak karburált vizgáteleppel való kibővítését a ajánlották, miáltal a budai városrészek légszuszléte 7—8 éven át biztosítható. A tanács ezt a megoldási módot elfogadta, de a belügyminiszter kijelentette, hogy a maga részéről nem tartja megengedhetőnek egy vizgárgyárnak a város belső területén való létesítését. A tanácsai ügyosztály most már azzal a javaslattal állott elő, hogy a legelőszérűbb volna a jobbparton a jelenlegi légszuszvársulst függetlenül tervezett gazometer létesítése mellett állást foglalni. A tanács magágvá tette ezt a javaslatot és indítvány alakjában a mai közgyűlés elé terjesztette.

Kollár Lajos bizottsági tag ellenzi, hogy a gazometer most állítsák fel, mert ugymond, a légszuszvársulst és a főváros között fennálló szerződés néháy év múlva ugys lejár és ha a főváros most megadja az építési engedélyt, akkor a többi épülethez hasonlóan ezt is meg kellene váltania. Erre való tekintettel azt javasolja, hogy a gazometer építése halasztassék el.

Halmos János polgármester nem fogadja el Kollár halasztási indítványát és érvelése folyamán a közgyűlés zugó éjzenése és lekésedése mellett kijelenti, hogy a fővárosnak a gázgyárral kötött szerződése lejártakor semmiféle költség és alvózatot nem szabad kímélnie és a gázüzemet be kell váltania hogy saját üzemében a székessiváros hasznára tovább teljesesse.

A közgyűlés tuncó többsége a tanács indítványát fogadta el, de kétségtelen, hogy a polgármester e jelentős nyilatkozatának kiváltása Kollár Lajos érdeme. A naprendet megelőzőleg két interpelláció hangzott el. Gelleri Mór azt kérte a polgármestertől, hogy van-e tudomása arról a majdnem naponként megújuló rendszeres bajszárról, melyet Ausztriában a magyar termékek, különösen a magyar liszt, újabban a magyar hús ellen inteznek és bajlandó-e oly mozgalmat indítani, mely a megfelelő retorziót vagyis a legfontosabb osztrák cikkeknél a közhatalósági fogyasztói való teljes és föltétlen kizárását eredményezze. Vállinger Károly a Ferenc Jóséi-hídól a Fehérvári-úton húzódo kövezet-méziára hívja fel a polgármester figyelmét. Mind a két interpellációt kiadták a polgármesternek.

Érdekes tárgya volt még a naprendetnek Tolna-vármegye közönségének kórirata melyben a lemerült politikai vesztegetésre való hivatkozással felhívja az iga sügür-i kormányt, hogy a büntető törvény novellásai módosítása által akadál-ozza meg, hogy a jövőben hasonló eset elő ne fordulhasson. A tanács tekintettel arra, hogy ez az eset ugyszólván példatlan, feleslegesnek tartja a büntető törvénykönyvnek ilyen módosítását és azt javasolja hogy a közgyűlés vegye tudomásul Tolna megye kóriratát és tér en naprendre je ete.

Kasics Péter és Mauthner Elemér felszólalása után a közgyűlés elfogadta a tanácsai javaslatot.

Süneyi Vilmos megvédte még a közönségi és közgyezők érdekeit és több jelentéktelen ügy elintézése után Márkus József főpolgármester kihirdette a mai választások eredményét.

A három városzéki jegyzői állásra megválasztottak: dr. Kovács Jenő, Baló László, dr. Bereghy Kornél. A huszonkét kerületi orvosi állásra: dr. Kocsis Alajos, dr. Boleman Gyula, dr. Beretky Endre, dr. Póth József, dr. Bradvich Antal, dr. Unterberg Adolf, dr. Tótholassy Gyula, dr. Arányi Árpád, dr. Wein Manó, dr. Ernyei Miksa, dr. Hieronymi Géza, dr. Chyzer Béla, dr. Ladányi Miklós, dr. Barsi Jenő, dr. Tatar János, dr. Sarudy Endre, dr. Pálka Géza, dr. Sipos Mór, dr. Laky Árpád, dr. Mezei Béla, dr. Farkas Elemér és dr. Göbel József. A két fizetéselen árvászéki ülnöki állásra: Dr. Goldschmid Bernát, Goldman József. A közlekedési bizottsághoz: Petri Ottó. A közegészségügyi bizottsághoz: Dr. Heinrich Kálmán. A pénzügyi és gazdasági bizottsághoz: Wolf Márton. A katonai bizottsághoz: Frey Alajos. A budai színhelyi bizottsághoz: Dr. Bónay Károly. A közéleti bizottsághoz: Mauks János lett megválasztva.

Az újonnan megválasztottakhoz Márkus József főpolgármester beszédet intézett és ezután letették a hivatali esküt. A közgyűlés 1/28-kor ért véget.

SZÍNHÁZ, ZENE

— **Godowsky Liptó.** Ez a kis lengyel, aki a modern zongorajátszás legnagyobb mesterei közt áll, ma „fél-ház” előtt zongorázott a Royalban, éppen úgy, mint a mul'kor Marteau Henrik, a brilliáns hegedűművész. De a teremben mutatkozó vacuum éppen úgy nem okozott nála horort (nehézelelő arclintorításokat és hanyagabb játékok), mint a mul'kor Marteau-nál. Nem minden nagy művész olyan ideges, mint volt annak idején Paganini, aki egyszer Pármában kirohant a félig üres terembe, megállott a pódiumon és kijelentette szikrázó szemekkel: „Menjenek azonnal hazá! Ilyen silány publikumnak nem játszom!” Godowsky játszott, még pedig teljes odaadással, művészetének a csorbítatlan föltényével, technikájának a nagy hatalmával. Egész programját ő maga játszotta le és ez a program úgy volt összeállítva Bachtól és Rameautól Beethovenig, Beethovenól Schumannig, Chopinig, Mendessohnig és Liszt Ferencig, hogy egyik zenei drágaság a másikat követte. Sőt a kis lengyel még azaz a pikantiával is szolgált, hogy mesteri változatokat adott elő a *Blau Donau* című keringő fölött. Tulságos mélység, borongó nagyságú ninos Godowsky játékában, de azt, ami a zenében bájos, dallamos, formaszép: csodálatos eleganciával, igazi klasszikus könnyedséggel zongorázta. A „kisebb kaliberű” közönség tapsokkal árszította el a pompás virtuózt és olyan telhelten volt, hogy még ráadásokat is követelt.

— **A Katinka grófnő első jubileuma.** Két hét óta van a Népszínház műsorán változatlan érdeklődés mellett Faragó Jenő és Hűvös Iván regényes nagy operettje, a *Katinka grófnő* s a talentumos fiatal zene-szerzőnek ez a műve meghozta egyik legszebb daldalát a Népszínháznak ebben a szezonban. Az érdekes tárgy operett, melyben Kürty Klára és Komlósy Emma ritka nagy sikert arattak a két főszerepben, gyorsan közeledik első jubileumához. A darabban Kovács Mihály kitűnő karrikaturát mutat be a herceg szerepében, melyben most újabb aktuális kuplékat is énekel, Szirmai pedig harsogó derűltséget kelt a megelenedett korbely és szerepében.

— **A Tündérlak ifjúsági előadása.** Holnap, csütörtök délután az ifjúság számára tetemesen mérsékelt helyáratok mellett színterület Vachot Imre regényes népszínműve, a *Tündérlak Magyarországon*, amely mindig legnagyobb vonzóerejű műsordarabja volt a Neuzeti Színháznak. Az előadás főszereplője Blaha Lujza. A többi szerepben föltűnnek: Batszafly Ilona, Szentmiklósy Irén, Izsóné, Szirmai, Pázmán, Újvári, Horváth és Irsai Lóó.

— **Hangverseny.** A budapesti (budai) Tanító-Egységlet ma sikerült hangversenyt rendezett a budai Vigadó termében. Békei Józsa, Laub István és Stark Ludovika működött közre hegedű-, zongora- és ének-számokkal. Palágyi Lajos főolvasással szerepelt a tanító hangversenyén. Az összes közreműködőket az osztrák tetszésel jutalmazták. Hangverseny után táncmulatság következett.

— **Vigaszínház.** Az *Erény utjai* főpróbáját ma délelőtti tartották meg a Vigaszínházban. Premiereszerű gyors tempóban, a legesekezyebb fennakadás nélkül játszották el *Fers* és *Caillavet* vígjátékát. Éppen csak a második felvonás díszletét nem alkalmazták még, mert egyes részletei csak ma készülnek el. Holnapra már meglesz az a díszlet is, amelyet Márkus Géza, a kitűnő műépítész tervezett.

— **Magyar Színház.** A Magyar Színház újonoságának Rajna Ferenc s Czobor Károly *A hajdúk hadsága* című operettjének főbb jelenéseiből énykép-velletek készülnek. A darab este előestére nagyon toszik. — Csütörtök délután Mérei Adolf Toldi című kedves ifjúsági darabja van műsoron.

— **Nyári színház a Népligetben.** Az üllői-uti Népligetben Hegyi Sándor márcus 26-ikán megnyitja újonnan épült arénáját. A színházban operettek, boházatok, népszínművek és látványosságok kerülnek előadásra.

Nyílttér.

Osztrák földhitei-igérvények.

Húsz február 15-én, Pénygyermény 30.000 kor. Ára K. 4.50.
Az ígérvényt valamint a huzati jegyzőt át díjmentesen küldjük.
Mercurbank, Budapest, IV., Váci-u. 37.
és váltóházat részv. társ. Budapest, Mercurbankot.
Alapítva 1876.

DELBECK & Co.

Reimsi pezsgőbor- Brázay Kálmán-nál,
gyára főlerakata. (újsz. és csomagolások.)
Budapest, Múzeum-körút 23.

Cs. és kir. szab.

PICK TESTVÉREK

FÉRFI SZABÓK

Budapest, V., Dorottya-utca 12.

Redingot-, Frakk- és Smoking-öltöny különlegesség

Legujabb Angol Ruhaberleti Rendszer.

Prospektus valamint mintákat bérmentve.

TELEFON 34-82.

A Ferencz József-híli közvetlen közelében. I. ker., Fehérvári-út 12. sz. alatt 1904. augusztus 1-étől egy

nagyobb telek házakkal

és házakkal együtt bérbeadó. Alkalmos lakásoknak, műhelynek, raktárnak, vagy tisztító-intézetnek. — Bőrbelvi ugyanott naponta délután 4-5 óráig.

*Az e rovat alatt közlöttnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A vádlott bíró. A vesztegeléssel vádolt Soós Kálmán törvényszéki bíró ügyének mai, harmadik napi tárgyalásán a vallomások, a situációk egyeztek az előbbiekel, csak éppen a Schwartz Ábrahám tiszteletlen magaviselete fokozódott annyira, hogy az elnök már lecsukással fenyegette. Egyébként Soós bíró minden alkalommal tagadta a manipulációt, Schwartz Ábrahám pedig a rendőri nyomásra hártotta előbbi beismerő vallomását.

A vesztegelések közül a legelőbb a Mészáros-estet került sorra. Mészáros Károly ékszerész a budapesti büntetőjársárbíróság család miatt 17 napi fogságra ítélt. Felelősségét folytán az ügy a felelősségi tanács elé került, ahol Soós Kálmán referálta. Schwartz Ábrahám, állítólag Soós utasítása folytán, megjelent Mészárosnál s azzal az ígérettel, hogy az ügyet simán el lehetne intézni, jutalmát követelte.

Soós Kálmán: Nem ismerem Mészáros, soha életemben nem láttam, ez ügyről Schwartzal soha sem beszéltem.

Schwartz Ábrahám elmondja, hogy ő igenis járt Mészárosnál, felajánlotta az intervencióját, de az nem fogadta el.

Mészáros Károlyt hallgatták ki ezután.

— Járt magánál Schwartz?

— Igen. Fölkeresett és négy szemkötöt akart velem beszélni. Elmondta, hogy az ügyem, amely most kerül a felelősségi tanács elé, rosszul áll. De van megfogható valami, amivel esetleg segíteni lehet a dolgon. Adjak a referensnek néhány száz koronát. Az ügyvédem azt mondta, hogy ez lehetetlen, ne hagyjam magam becsapni. Schwartz aztán újra felkeresett s én rövidesen azt mondtam neki, hogy most már nem adok egy krajcárt se. — Akkor el lesz ítéve — mondta Schwartz. A referenciából tényleg észrevettem, hogy Soós kézzel-féjjel dolgozik ellenem, a védelmemet nevélegessé tette. El is ítélték a végén.

Soós Kálmán: Nem igaz, hogy én nevélegessé tettem volna a védelmet. Nem is szabad beleszólnom a tárgyalás menetébe. Tóth Ernő, aki főtárgyalási elnök volt, arról bővebb tanúságot tehet.

Következett az Andersz-féle eset. Andersz János fiát ugyanis megverte Horváth János tanító s az ügy a bíróság elé került. Horváthot a járásbírósg főlmentette s az ügy felelősségi tárgyalásra került.

Andersz János előadja, hogy Schwartz nála volt s ajánlotta, hogy menjen el Soóshoz, aki igen kedves, öreg ur és akivel lehet beszélni. (Közben az újjával púzt jelzett.)

Az elnök: Igaz ez, Schwartz?

Schwartz: Nem igaz. Én nem szoktam az újjammal beszélni, pereg az én nyelvem elég jól. A gyereket mindig a maga nevével szoktam megnevezni.

Mayer Alajos és Halász József 1900-ban följelentést tett Rabinek Bernát és Zsigmond ellen védjegybitorlás miatt. A járásbírósg mindkettőt elítélte.

Rabinek Zsigmond előadja, hogy Schwarz őt fel-

kereste s ajánlatot tett Soós nevében, hogy a pőrt 3-400 koronáért kedvezően lehet elintézni. Rabinek Bernát azt valja hogy Schwarz fölkereste őt, de eredménytelenül, mert ő kijelentette, hogy nem fizet semmit, az ő ügyük igazságos.

— Elmondta valakinek ezt a dolgot?

— Igen, az ügyvédemnek, dr. Schaffer Józsefnek. Dr. Schaffer József: Igen, elmondta mind a ketten én a do'ogba tovább nem folytam be.

Az elnök: Ön képviselte a felelősségi tárgyaláson Rabinekét a Halász-féle pörben?

— Igen. A tárgyaláson Soós elnököt és csakhamar észrevettem, hogy Soós az előadótól magához ragadja a referációt és nagyon egyoldalúlag adja elő az ügyet. Én izgatottan bementem a törvényszéki elnökhöz s gyanúmnak adtam kifejezést Soós viseletével szemben.

— S kapott valami elégítelt?

— Az volt az elégtételeim, hogy az elnök nyugodtan végighallgatott, sőt emítette, hogy már több oldalról kapott névtelen leveleket, amelyek Soós bíró meggyanúsítják.

Kihallgatják Gothárd Borbálát, Soós eszelédjét.

— Imeri Schwartzot?

— Imerem. Nagyon sokszor jött hozzánk. Amikor nem volt otthon senki, akkor is bement a szobába és a nagyságos ur irását között babrált.

A törvényszék délután kiszáll Kacinczy Jánosnak és nejeének kihallgatása végett budai lakásukon. A tárgyalást holnap délelőtt folytatják.

Legujabb.

A orosz-japán háború.

London, február 10.

A Reuter-ügynökség New-Yorkból a következő csüfői tegnapi keletű táviratot kapta:

A Kolumbia nevű gőzös, mely Port-Arthurból érkezett Csifuba, a japán támadás idején a portarthuri kikötőben volt. Este 11 órakor észlelték az első torpedó-durrantást. Az oroszok azonnal használni kezdték fényszóróikat és megkezdék a tüzelést. A támadás megszakításokkal egész éjjelen át tartott. Kedden, e hó 9-én hajnalban azt látták, hogy két orosz csatahajó és egy orosz első osztályú véres cirkálóhajó megromlott és a kikötő bejáratánál a parton voltak. A cirkálóhajó erősen felredőlt. Egyik hajó sem sérült meg a víz színe felett. Az orosz erősegek ma reggel mintegy 3 kilométernyire levő japán hajóhadra lövöldöztek, mely viszonzta a tüzelést. Erre a többi orosz hajók felvonták vasmacskáikat és a külső kikötő előtt cirkáltak. A japánok három mért-földnyire közeledtek és megkezdődött a tengeri harc. A japánok a hajókra és az erődítésekre tüzeltek, mely visszlött. A japán lövegek érték az orosz hajókat és jelentéktelenül megsértették azokat. Az oroszok tüze nem érte az elleneségei hajókat. Küzdelem közben távozott a Kolumbia, de később még látta, mint a japán hajóhad sértetlenül Dalmi felé távozott. Bár a Kolumbia tisztje azt állítja, hogy a támadó hajók száma 17 volt, később állítólag mégis csak 16 hajót láttak.

A Dalmi-i Fuesau nevű gőzös, mely e hó 9-én átvonult a japán flotta között, észrevette, hogy ez hat csatahajóval, hat első osztályú cirkálóhajóval és hat egyéb fajta hajóval állott, melyek Port Arthurtól 18 mért-földnyire délkeleti irányban haladtak. Három japán cirkálóhajó kedden délelőtt 10 órakor Port Arthurtól megközelítette az orosz hajóhadat látófelőlvágra. Az orosz hajóhad felhúzza horgonyait és megkezdte a hajó üldözését, azonban egy felóra múlva ismét visszatért.

London, február 10.

Az itteni japán követ ma a következő táviratot vette Tokióból:

Egy japán hajóraj, mely szállítóhajókat kísért, február 6-án Csemulpo felé való útjában a Korejett nevű orosz hajóval találkozott, mely a kikötőből indult ki. A Korejett támadólag lépett fel és tüzelt a japán torpedónaszádokra. Ezek két torpedót sűtöttek el, melyek azonban nem találtak. Erre a Korejett visszatért horgonyzó-helyére. E hó 9-én reggel Urin, a japán hajóraj parancsnoka formálisan felszólította az orosz hadihajót, hogy délig hagyja el a csemulpoi kikötőt. A tengernagy hozzátette, hogy ha nem teljesíti követelését, kénytelen lesz az orosz hadihajót a kikötőben megtámadni. Két orosz hadihajó féltizenkét órakor hagyta el a kikötőt és a szigetek körül küzdelem fejlődött. Az ágyutüz után, mely mintegy egy óráig tartott,

egy orosz csatahajó a szigetek közé vonult vissza. Estefelől elsüllyedt egy orosz cirkálóhajó és 10-én reggel 4 órakor jelentették, hogy a Korejett nevű oceáni torpedónaszád is elsüllyedt, miután azon robbadás történt. A tiszték és a legénység a két elsüllyedt hajóról a Pascal nevű francia cirkálóhajóra menekült. Japán részén nem történt baj. A japán követ táviratot kapott, mely szerint négy japán zászlóalj szállott partra Csemulpóban.

London, február 10.

Az esti lapok egy tokiói táviratot közölnek, mely szerint a japánok az orosz önkéntes hajóhad kétezer embert két szállító-hajóját foglalták el.

Fort-Said, február 10.

Két orosz ágyúnaszád ideérkezett. Parancsnokainak meg kellett esküdniök, hogy nem visznek több szent magokkal, mint emennyivel hazai kikötőbe eljuthatnak és csak azután eresztették őket tovább.

TÁVIRATOK

Az új szerb kormány.

Belgrád, február 10. Az új minisztérium a következőképpen alakult meg: elnök Gruica, külügy-miniszter Pasic, belügyminiszter Protica, hadügy-miniszter Putnik tábornok, pénzügyminiszter Fucsu, közmunkaminiszter Thodorovic Vladimir, közoktatásügyi miniszter Davidovic, kereskedelemügyi miniszter Radovanovic, igazságügyminiszter Policsevics.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, február 10. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladatott buza: tiszavideki 8.80—9.25 K., bányási 8.50—8.70 K., mosoni 8.40—8.60 K., Ross, Déli felvidéki 7.—7.20 K., pestmegyei 7.—7.15 K., magyar tengeri 5.75—5.90 K., magyar zab 5.95—6.60 K., válogatott 6.85 K.

Bécs, február 10. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 639.—, Magyar hitelrészvény 742.—, Angol-Osztrák bank 279.50 Bécsi bank-egyesület 497.—, Union bank 522.—, Länderbank 422.—, Osztrák-magyar államvasút részvény 638.—, Déli vasút 79.50, Kibavölgyi vasút 403.—, Békanyugat vasút részvény —, Dobányrészvény 327.—, Rimamurány vasút 452.—, Alpesi bányarészvény 388.—, Májusi járadék 97.85, Magyar korona járadék 97.17, Lörök sorjegyek 116.—, Német bircdalmi mária 117.15—117.25, Napo-eon'or 19.05

Berlin, február 10. (Gabonaárak.) Buza májusra 171.75 márká (10-08 korona), júliusra 172.75 márká (10.12 korona). — Ross májusra 138.50 márká (8-12 korona), júliusra 140.50 márká (8-23 korona). — Zab májusra 129.25 márká (7-68 korona), júliusra 132.50 márká (7-77 korona). — Tengeri amerikai mixed májusra 118.— márká (6-63 korona), júliusra 118.60 márká (6-66 korona). — Spiritusz 70 márká (árfolyam 117.20 korona per 100 márká.) Irányzat: szilárd idő: szép.

Hamburg, február 10. (Zárlat.) 4% 20-00-es ezüst-járadék 100.—, 1880. sorjegy 150.50, Déli vasút 15.20, 4% 0-00 Osztrák aranyjáradék 101.50, Osztrák hitelrészvény 201.50, Osztrák-magyar államvasút 137.—, Olasz járadék 101.80, 4% 0-00 magyar aranyjáradék 99.60, Az irányzat nyugodt.

New-York, február 10. (Terményárak.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban nyelben 14.25 (14.25), Febr.-ra 12.88 (12.42), Májusra 13.88 (13.—), New-Orleansban helyben —, —, —, Petroleum: Stand white New-Yorkban 9.10 (9.10), Stand white Philadelphian 9.05 (9.05), Refined in Cases 11.80 (11.80), Credit Balances at Oil City 1.85 (1.85), — Zsír: Western steam 7.95 (8.—), Rohe és Brothers 8.— (7.80), — Tengeri irányzata állandó. — Február-ra —, —, —, — Májusra 58.7/8 (58.7/8), — Júliusra —, —, —, — Buzs irányzata szilárd. — Piros ószi helyben 97.7/8 98.—, — Febr.-ra —, —, — Májusra 97.7/8 (96.7/8) — Júliusra 91.7/8 (—), — Szept.-re —, —, —, — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.7/8 (1.7/8), — Kávó: fair Rio 7. sz. 7.7/8 (7.7/8), — Febr.-ra 5.85 (5.65), Májusra 6.15 (5.85), — Liszt: Spring Wheat clears 4.— (4.—), Cut-or: 2.7/8 (2.7/8), 2.7/8 (2.7/8), Óra: 27.95—28.25 (27.75—28.—), Buzs: 12.25—12.50 (12.25—12.50). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 10. (Terményárak.) (Zárlat.) Buzs irányzata szilárd, Febr.-ra —, —, —, Máj-ra 96.7/8 (55.—), — Tengeri irányzata állandó. — Február-ra 50.— (50.7/8), — Zsír: Májusra —, —, —, — Júliusra 7.70 (7.77), — Sealonna short clear 6.81 (6.81) — Sertészsír: Májusra 14.75 (13.70), — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

A VIKTÓRIA-REND VITÉZE

(12) ANGOL REGÉNY

Írta: Mrs. ALEXANDER

Karesu pálmák simultak a falhoz, délszaki páfrányesoportok állottak közéjük, a sarkokban pedig merev, örökzöld levelű növények közt apróbb színű virágok pompáztak. A nagyobbik szalont rendezték be báteremnek, a hosszú élénkvoros könyvtárt pedig, amelynek fala cédrusfával volt kibélelve, ragyogó ebédlővé varázsolták át. Virágok, galyak, képek, kínai porcellán-, érc- és márványszobrok a más egyéb, több mint száz esztendő óta felhalmozódott ékességek díszítették a szobákat.

A kisebbik, a fehér szalon ajtajánál állott lady Hazelhurst s fogadta a vendégeket. A hagyományos, fekete bársonyba volt öltözve s ragyogott a Hazelhurstök családi gyémántjaitól, amelyeket Margit gyöngédségből nem vett magához, amíg nagynénje élt, pedig joga lett volna hozzá.

Elhalmozták a háziasszonyt mindenféle bókával s magasztalták a pompásan sikerült rendezést. A ladynek kellemes volt, hogy mindent az ő izlésének tulajdonítottak s megelégedkezett arról a szörnyű valóságról, hogy ragyogása nem egyéb, mint az igazi tulajdonosnő fényének a visszahatása.

Margit finom, fehér csipkével díszített habos, fehér selymruhában állott mellette egyideig. Nagy, barna szeme barátságosan mosolygott az örömtől, amikor a vendégek szerencsekívánatait és bókáit fogadta.

— O! Itt vannak Stapyltonék — mondotta Manvers, aki mint lady Hazelhurst rokona segédkezett a fogadásnál. — Terügettet, de csinos a lady! A leánya egy csöppet sem szebb az anyjánál!

— Ő is elég bájos! — vetette oda Margit. Lady Stapylton magasabb volt a közepesnél. Bájos, arányos természet semmi nyoma sem látszott annak, hogy javakörében van. Dus, szőke haja, amelynek ifjkorai aranysámláját az idő ugyan megtompította, még mindig olyan világozó volt, hogy az itt-ott jelentkező fehér szálak nem látszottak meg a vastag fonás között. Szép azén valami sejtelmcs szomorúság ült, de amikor elmosolyodott, végtelenül vonzó, fiatalos báj ömelt el rajta. Milyen ki volt vágya rövid-ujjú fekete-veles brokát ruhája, de a drága át-látszó brüsszeli csipke dusan befűtötte battyunkáját és gömbölyű karját. Klasszikus alakú, koronaszzerű gyémántdíszre elharmályosította a háziasszony ékszerét. Gazdag nyakláncán sűrűn lógtak le egymás mellett a gyémánt szemek.

— Kedves lady Hazelhurst — szólalt meg lady Stapylton kissé mélyen csengő hangja — milyen igazéban díszítette föl az előcsarnokot! Ekhez hasonló szöpet csak Bécsben láttam még! Édes Margitom, maga tündéresen rendezte el ezt az ünnepélyt. Azt kívánom, hogy minden születésnapja koldogságot és derült jövőt hozzon magának.

— Köszönöm, kedves lady Stapylton — felelte a megdicsért unjone, s megcsókolta a ladyt és Valériát. Ebben a kitüntetésben egyik vendég sem részesült. Néhány szót váltottak még Eden-Lak felől, majd mindnyájan beljebb mentek. A báteremből már kihallatszott az első tánc bevezető muzsikája.

— Már várnak bennünket, Neville kisasszony — mondotta a fiatal Everard s táncrenddel a kezében odasietelt. Vörös, majdnem Herkulestermetű fiatal ember volt, meglátszott rajta, hogy sokat jár a szabadban. Társadalmi állásánál fogva őt illette meg, hogy megnyissa a bált Caresford kastély örökösöjével.

— Mehetünk! — mondotta Margit. — Van-e táncosnője Rupert lord? Nincs? Akkor kérje föl Stapylton Valériát és legyen a mi vizavink.

— Ha nekem ígéri a következő táncot!

— Igen, igen! De hol maradt az ezredesük és többi tisztásza? Ugyancsak szükségben leszünk a táncosoknak, ha nem jönnek!

— Ő, biztos, hogy itt lesznek! Előbb is volt az ebéd a tisztasztalnál, hogy csak idején érkezhesenek ide. De ne felejtse el, hogy hét mért-földnél is hosszabb ez a hegyes, völgyes út.

Már megkezdtek a táncot, amikor az arany-zsinóros, vereskabátos utócsapat megérkezett, hogy emelje a bált fényét.

— Tagadhatatlan, hogy az egyenruha pompásan fest — mondotta Everardné lady Stapyltonnak, aki mellett ült. — Már csak megvallom, hogy gyengém a katonaság. Második fiam is most lépett be a huszárokhoz. Bizony kár is volna dragonyosnak! De ezek a fiuk nagyon is csinosak ahhoz, hogy gyalogezredhez tartozzanak. A "Hátárörök" ezrede roppant kevert.

— Én is azt hiszem, különöködésükből ítélve, amit Indiában láttam tőlük. Bizony én is „kevert” ezrednek tartom őket.

Everardné jóízű, széles kacagásban tört ki. — Néhányan közülük határozottan csinosak — mondotta Everardné s föltette csipetjét. — ott falról feltűnően szép az a fiatalember, aki neki támaszkodik az oszlopnak. Hercegi alak!

Lady Stapylton odapillantott, ahova Everardné mutatott, de nem felelt.

— Vajon ki lehet? Hallottam, hogy Wilmington fró fia, akimostanában lépett be az ezredbe. Hisz tudja, hogy a Wilmingtonok mind szépek, de nincs egy holdnyi birtokuk sem.

— Valóban nagyon előkelő a külseje — mondotta végre lady Stapylton. — Nem tudom, hogy kire, de valami ismerősömről emlékeztem.

— Az bizony megcsik néha. Csudálatos, hogy a walesi herceg mindenkinek az arcára emlékszik.

— Nem találja, hogy itt nagyon meleg van? — kérdezte lady Stapylton, miközben lassan legyezgette magát nagy tolgelyezőjével.

— A terem ugyan zsúfolva van, de nincs nagyon meleg. Az az őszhajú, daliás alak ott, Conway ezredes. Régi pajtása Everardnak. Ő, itt jön sir Stapylton Róbert! Ugy-e kedves kép ez, sir Róbert! Kellemes nézni, ha a fiatalok mulatnak.

— Annyira kellemes, hogy szinte fiatalnak érzem én is magamat.

— Sir Robert örökös gyermekes jókedvvel van megáldva — mondotta a felesége s édes mosoly suhant át arcán. — Nagyon bánt itt a hőség, nem vezetnél ki az előcsarnokba?

— Terügettet, egészen sápadt vagy — s aggodalmasan nézte feleségét. — Még nem szoktattál ahhoz, hogy ájúlodsz... kérlek, ne kezd most meg.

— Sohase félj. Rögtön visszajövök, Everardné. Rátámaszkodott férje karjára, s nekiindult az előcsarnoknak, amelybe a báterem nyílt.

— Jobban vagy? — kérdezte gyöngéd aggodalommal sir Robert, amikor kiérték.

— Köszönöm, sokkal jobban. Hamarosan megért a meleg, mióta Indiában laktam.

— Ül le ide az ablakhoz.

— Hát én hogy mulat, Rupert lord? Ez itt valóságos liget!

— Bizony... rendkívül szépen sikerült. Nem ennél lady Stapylton egy fagyialtot?

— Nem, köszönöm. Még korán volna a frissítő.

Még más ismerősök is megálltak egy-egy szóra Stapyltonék előtt, mert sokan az előcsarnokot használták átjáróul a fehér szalonba, játékszobába és buffetbe. Ekkor sir Robert biztatta a társaságot, hogy a játékszobába menjenek. Ráéhezt már a víztre.

— Nem megyek én! De neked nem kell itt maradnod velem. Majd megkeresem Valit. Ő, mondj csak, nem az a magas, szőke szép fiatalember a te Viktória-kereszties kedvenced, akinek olyan előkelő a tartása és...

— Igen, ő az — kiáltotta föl gyorsan a generális. — Szép fiu, mi? Rögtön idehozom, s bemutatom neked. Hívd meg hozzák egy hétre, Viktória-kereszties és nagy szolgálatot tett a fedezetnél.

A jölelkű generális erre elrohant, hogy előkerítse kedvencét.

Amit lady Stapylton nyugodtan ülve lepillantott legyezőjére, olyan volt mint egy igéző kép páfrányhátterrel. Talán néhány percig lehetett így egymagában, amikor Nellville Margit jött ki a báteremből s elbocsátva táncosát, leült lady Stapylton mellé.

— Kegyednek is táncolnia kellene — mondotta Margit. — Biztos vagyok benne, remekül járná el a menüettet.

— Fiatalkoromban táncoltam menüettet... s azt mondták, hogy nem rosszul táncoltam.

— Beh sajnálom, hogy nem rendezünk ma este menüettet, persze az ember nem gondol mindenre.

Ezalatt sir Róbert rátalált kedvencére, aki egymagában állva, nézte hogyan állanak fel a négyeshez.

— Nem táncol, Brown?

— Nem, generális ur. Az ezredes ur csoportosan mutatott be bennünket a házasszony-nak, de táncosnőnek külön senki sem mutatott be.

— Jöjjen csak, fiam! Majd bemutatom a feleségemnek és a leányomnak... Elnyja a leányom éppen most kel föl a helyéről, hogy Everard Jakabbal táncoljon. Seba, bármelyik leány szívesen táncol egy Viktória-keresztieszel.

Sir Róbert elvezette Brown-t a feleségéhez.

— Attól tartok, hogy ha a Viktória-kereszties egyébként nem ismeri a társaságot, akkor nem is igen kapnak majd rajta! — jegyezte meg Brown könnyed mosollyal.

— Ő, vigye az ördög a társadalmi állást! — heveskedett a generális. — A bátor férfi mindig bátor férfi marad s maga ugyancsak bebizonyította, hogy az.

— Nem is ijedek meg akárhány hercegtől vagy gróftól, de megvallom, hogy kissé félek ezektől a szép hölgyektől. Nekem úgy tetszik, mintha valami más, nem az én megszokott világomhoz tartoznának.

— Micsoda ostobaság! Gyáva szív nem hódíthat szép asszonyt!

Ekkor odaérték a pálmás előcsarnokba, ahol lady Stapylton út Nellville Margittal.

— Hölgyeim, ez Brown barátom, akiről már annyit beszéltem önöknek. Brown hadnagy, lady Stapylton. Remélem, hogy nemcsak a kapitány lesz majd.

— Nagyon örülök — mondotta ő ladysego fenséges bájjal — mindnyájan ismerjük már a nevét. Odanyújtotta a kezét, amelyet Brown meghajolva megérintett az ajkával.

Margit meglepődve és jóindulatu kíváncsisággal nézte a fiatal ember ügyes viselkedését, aki a közlegénységéből küzdötte föl magát. Meghajlása éppen olyan kifogástalan volt, akár Rupert lordé, legföljebb kissé merevebb, ami azonban csak természetesnek tetszett katonás külsejénél.

— Kegyed nagyon jó hozzám! — mondotta Brown. — Nagy hálával tartozom sir Robertnek, hogy mindig jószágon pártfogolt. Ő volt a legjobb jóakaróm.

Lágy, de mély és csengő hangja volt és kiejtése ment volt minden közönségségtől és tájszólástól.

— De most táncosnőt kell találnom Brown-nak — mondotta a generális. — Nellville kisasszony, engedje meg, hogy bemutassam kedvenced Brown urat. Vali most táncol, azért fordulok kegyedhez, hogy keressen Brownnak táncosnőt.

— Szívesen, sir Robert — s bátor, ferkésző tekintettel nézett föl a fiatal tiszt arcába. Minden szabadévlésére ellenére mégis úgy érezte, hogy mélyeséges úr választja el társadalmi állását az ijűtől. Brown szemétől a leküzdött bámulat meglepetését vélte kiolvasni. Arcába szökött a vér, de nem jött zavarba s így szólott: Nem táncolna én velem, Brown ur?

— A legnagyobb örömmel, Nellville kisasszony és hálás vagyok — mondotta a fiatalember s kissé mereven újra meghajolt.

— Azt hiszem, hogy mivel ma van a születésnapom s ez az én bálom, hát talán szabadon választhatok magamnak táncost, ugy-e lady Stapylton?

— Hogyne, kedves Margitom, különösen ilyen alkalommal.

Margit rápillantott táncrendjére.

— Most táncolják a négyest, aztán jön egy keringő... Erre foglalkozva vagyok Rupert lorddal. De az én határozó, s ugyanis csak tartalékos táncosom, mert a főudvarmesteri és háziuri szerep jutott neki.

— Mondja csak Brown, tud táncolni? — kérdezte kissé aggodalmasan sir Róbert. — Hisz tudja, hogy csak az útegek muzsikájára láttam táncolni.

— Nem mernék Nellville kisasszonnyal táncolni, ha nem volnék benne bizonyos, hogy nem lépek a lábára és nem zökkentem ki a táncból.

— Tudom, hogy ért a zenéhez. Gyönyörűen énekel — s feleségéhez fordulva így folytatta, — természetesen csak kaszányadalokat. De nőiúi gyakran ébren tartották egész éjszakákon zászlóaljának a legénységét.

— Nem hiszem, hogy lady Stapylton zenének tartaná az én nótázásomat — mondotta jóízűen kacagva Brown. — Pajtásaimat legjobban az szórakoztatta, ha kórusban énekeltek velem.

— Nagyon szeretném önt énekelni hallani Brown ur — jegyezte meg komolyan lady Stapylton. — Remélem, hogy előző hozzánk néhány napra látogatóba. Sir Róbert, kérem beszélje meg Brownnal, hogy mikor érvendöztesse meg bennünket látogatásával.

— Majd elintézzük a dolgot.

— Tanult ön valaha énekelni? — folytatta lady Stapylton s tekintete rámeredt Brownra.

— Gyermekkoromban tanultam egyházi dalokat, de bizony elfelejtettem őket. Mostani pályámon pedig nem igen érek rá arra, hogy énekeljek.

— Pedig kár. Nagy kincs a jó hang — s lady Stapylton beszélgetett még egy kissé Brownnal. S közben kihallatszott hozzájuk egy lágy keringő édes dallama.

— Megkezdődött a keringő, amelyet kegyesen nekem szánt — mondotta Brown s karját nyújtva, tekintete mély bámulattal kereste Margit szemét, ami mulattatta is és jól is esett a leány-nak.

— Csak tud táncolni — gondolta magában Margit — nem szeretném, ha elejtenének születésnapomon. Ugyan hogy táncolhat? Bizonyára hirciassan.

— Hisz ez az én keringőm, Nellville kisasszony! — mondotta lord Ruppert, megállítva őket.

(Folytatása következik.)

Biztosító-társaságok.

Table with 4 columns: Company name, 1st column, 2nd column, 3rd column. Includes 'Közhasznú Biztosító Társaság', 'Magyar Égésbiztosító Társaság', etc.

Bányák és téglagyárak.

Table with 4 columns: Company name, 1st column, 2nd column, 3rd column. Includes 'Közhasznú téglagyár', 'Magyar Állami téglagyár', etc.

Takarékpénztárak.

Table with 4 columns: Institution name, 1st column, 2nd column, 3rd column. Includes 'Egységes Budapesti Takarékpénztár', 'Magyar Állami Takarékpénztár', etc.

Vasmű- és gépgyár-részvények.

Table with 4 columns: Company name, 1st column, 2nd column, 3rd column. Includes 'Himnusz-vasgyár', 'Ugryán-féle vasgyár', etc.

Különböző vállalatok részvényei.

Table with 4 columns: Company name, 1st column, 2nd column, 3rd column. Includes 'Magyar Állami vasgyár', 'Közhasznú téglagyár', etc.

Malmok.

Table with 4 columns: Mill name, 1st column, 2nd column, 3rd column. Includes 'Henger-malom', 'Molnár és szőlők', etc.

Sorsjegyek.

Table with 4 columns: Lottery name, 1st column, 2nd column, 3rd column. Includes 'Olasz vöröskereszt sorsjegye', 'Ugryán osztrák felül', etc.

Közközlési vállalatok részvényei.

Table with 4 columns: Company name, 1st column, 2nd column, 3rd column. Includes 'Déli vasút', 'Ugryán-féle', 'Kassa-óderbergi', etc.

Pénzintézmények.

Table with 4 columns: Institution name, 1st column, 2nd column, 3rd column. Includes 'Francsa bankjegy', 'Olasz bankjegy', etc.

Könyvnyomdai részvények.

Table with 4 columns: Company name, 1st column, 2nd column, 3rd column. Includes 'Pesti könyvnyomda', 'Franklin-Társulat', etc.

Váltóár-folyamok.

Table with 4 columns: Location, 1st column, 2nd column, 3rd column. Includes 'Amsterdam 5 1/2%', 'Bécs 4%', 'London 4 1/2%', etc.

A budapesti terményüzlet.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzlet arányos-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Hieremag lucerna magyar 51.—60.— korona, vörös aprózemű 48.—51.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányási — korona, középzemű 54.—57.— korona, nagyzemű 60.—62.— korona. Diáznócsir: budapesti 65.—65.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 56.50—57.— korona, 3 darabos 19.50—19.69 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.50—19.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 23.25—23.50 korona, 85 darabos 26.25—26.50 korona, azonnal szállítással, Szerbiai szokás szerinti minőség 18.—18.50 korona, 100 darabos 22.75—22.85 korona, 85 darabos 25.50—26.— korona. Szilva: sláviai 16.75—17.— korona, szerbiai 14.75—15.— korona, azonnal való szállítással.

A bécsi értéktőzsde.

A pézupiac képe ma teljesen megváltozott. Az előtizeden mindjárt a megnyitáskor az egész vonalon élénk vételekdv mutakozott és az árfolyamok éppen olyan rohamosan emelkedtek, mint ahogyan tegnap csökkentek. Az érdeklődés központján megint a kullissz-papírok álltak. Hítel, Államvasút, Alpesi részvények és Törökországjegyek a tegnapi aacsony kurzussal szemben több mint 10 koronával emelkedtek. Megnyugtatólag hatottak a külföldi piacok jelentései is, amelyek szerint ott is megszűntek az exekutív eladások Orosz és japán értékekben hasonlóképpen alábbhagyott a kínálat. A Balkán-államok helyzete is kedvezőbb megítélésre talált, mint tegnap, miután olyan hírek kerültek forgalomba, hogy a macedon-kérdés ebben az évben semmiesetre sem lesz aktuális. Mikor az üzlet folyamán a cár háború-manifestuma ismeretes lett és kimerítő jelentések érkeztek Port-Arthur megtámadtatásáról, a hangu at nyugodtabb lett és az emelkedés árak nem tartottak magukat. A gyengülés még erősebb lett volna, ha Berlinből nem érkeztek az a hír, hogy a háború gyors lefolyása nagyon valószínű. Messzemenő befolyás gyakorolt az a tény is, hogy nem lesz több exekutív eladás, és az a körülmény is, hogy tekintélyes bankok tömeges vásárlásokat eszközöltek bankpapírokban és ipartételekben is. Az árhullámok megítélhetők abból a körülményből, hogy Schodnicai a tegnapi jegyzéssel szemben 40, Csehbánya 30, Hirtenbergi 25, Alpesi 15 koronával emelkedett. Fegyvergyár 8, Államvasút 6 és Lánderbank 5 koronával emelkedett. Rentékben is volt elegendő kereslet.

A déli tőzsdén nyugodt maradt a hangulat, arra a berlini jelentésre, hogy az orosz értékek 2—2 1/2% -kal emelkedtek. Schodnicai 700-ra emelkedett. Az irányzat később gyengült az egész vonalon arra a berlini hírre, amely szerint egy brémai nagy gyapot-cég fizetésképtelen lett. Prágai vasmű 1805, Csehbánya a 1220, Hirtenbergi 711, Fegyvergyár lanyhult.

Zárlat londoni kedvező jegyzésekre megszilárdult. London a konzolokra 8675, a japán értékeknek 8775-re való emelkedését jelentette. Berlini hírek szerint ott az orosz értékekre egy intervenció-konzorcium alakult. Prágai vasmű 1805, Brüxi kőszén 635. Magánkamatláb 2 1/4%.

Bécs, február 10. (Magyar értékek ártalata) 4 1/2%-os aranyjárdék 117.85, líszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 161.— Magyar vasúti kölcsön sorsjegy 161.— Magyar kelet vasúti állami kötvény —, Magyar számitó- és szolgáltatóbank 42.— Rumánurányi vasműrészvény —, Magyar koronajárdék 97.70 4/5%-os Magyar 10-daléval, kötvény 97.80. Magyar hitelbank részvény 741.— Magyar nyerezmény kölcsön sorsjegy 234.— Kassa-óderbergi vasút részvény 380.— Magyar kereskedelmi bank —, Magyar csatorna —, Magyar Jelzálogbank 497.— Adria 482.—

Bécs február 10. (Osztrák értékek ártalata) 4 2/3%-os papírjárdék 29.85, 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 119.60 1880-os sorsjegy 151.50. Osztrák hitel-sorsjegy 461.— Angol-osztrák bank —, Bécsi bankjegyek 498.50, Osztrák-magyar bank 1601.— Déli vasút 79.— Dunagőzmozgás részvény 82.— Dobányrészvény 325.— Cassar — és királyi arany 11.34. Németbankváltók 117.15, 4 2/3%-os ezüst járdék 9.80—100.30. Osztrák koronajárdék 97.75. 1864-ik sorsjegy 257.— Osztrák hitelintézet részvény 639.50, Unobank 121.— Osztrák Lánderbank 420.— Osztrák-magyar Államvasút 827.50, Kibavóly vasút 402.— Alpesi bányarészvény 384.— 20 urak arany 19.06, Londoni váltók 239.20 német íran vasúti váltó —, Bécsi íran vasúti váltó —, Lórád kőszén 303.— Osztrák Lloyd 700.— Török sorsjegy 115.25. Az irányzat nyugodt.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, február 10. (Zárlat) 4 2/3%-os papírjárdék 100.75, 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 101.90. Kibavóly vasúti —, Magyar koronajárdék 98.10. Osztrák-magyar Államvasút 137.— Kassa-óderbergi vasút —, Bécsi váltók 86.35. Magyar vasúti barubizsai kölcsön —, Alpesi bányarészvény —, Diószent-Comm and 134.25. Általános vilámszociális Közlöny 213.80. Gelsenkircheni 225.75. Laura-kőhő 224.25 4 2/3%-os ezüstjárdék 100.10. 4 1/2%-os magyar arany járdék 99.00. Osztrák hitelrészvény 201.50. Déli vasúti 14.75. Károly-Lajos vasút —, Orosz bankjegyek 216.— 4 1/2%-os új orosz kölcsön —, Török dobányrészvény —, Olasz járdék —, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 161.— Harpeni 191.50. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 10. (Zárlat) 4 2/3%-os papírjárdék 100.80, 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 101.90, 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 98.10, Osztrák hitelrészvény 201.20. Osztrák-magyar Államvasút 136.80. Dunagőzmozgás vasút —, Rustiehradt vasút —, Londoni váltók 205.05. Bécsi bankjegyek 498.50. Villamos részvény —, 3 1/2%-os magyar aranykölcsön —, 4 2/3%-os ezüst járdék 100.50. Osztrák koronajárdék 100.10, Magyar koronajárdék 97.70. Osztrák-magyar bank 115.50. Déli vasúti részvény 14.80. Kibavólyi vasút —, Bécs váltók 85.33. Páris váltók 81.40. Unobank részvény —, Alpesi bányarészvény 195.— Az irányzat szilárd.

Páris, február 10. (Zárlat) Osztrák-magyar Államvasút —, Új török konzol 80.90, Egyiptomi járdék 104.75. Osztrák Lánderbank —, Páris bankjegyek 498.50. 1867. 3 1/2%-os francia járdék 96.85, 4 1/2% spanyol járdék 82.80 3 1/2% új törleszthető járdék 96.05. Crédi foncier de France 660.— A póni bányarészvény —, 4 1/2% 1890. román kölcsön —, Görög kölcsön 209.— Váltó Olaszországra 9/10. Váltó Amsterdamra 206.50. Váltó Brüsszelle 9/10. De Beers 497.— Chartered 49.75. 5% bolgár kölcsön —, Magyar aranyjárdék 99.55. Déli vasút —, Váltó Londonra 252.25. Osztrák aranyjárdék 100.80. Török sorsjegy 113.50. Meridional vasút 710.— 4% olasz járdék 100.20. Ottománbank 560 — 3 1/2%-os francia járdék —, Osztrák földhitelezés —, Déli vasúti elsőbbségi kötvény 328.50, 4 1/2%-os 1898. román kölcsön —, Dobányrészvény 344.— Váltó Bécsre 103.87. Váltó német piacokra 121.65. Rio 11.80. East

Rand 153.50. Randfontein 58.25. Magyar Jelzálogbank 540.— Az irányzat szabálytalan.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Február 10. A sorozás az irányzat: lanya. A) Hízott sertések ára: L A) Magyar elsőrendű 0. Öreg hízott (párkózik) 400 kilogramm feletti súlyban 118—120 fillérg. Öreg közép (párkózik) 300—240 kilogramm terjedő súlyban — fillérg. Fiala nehéz (párkózik) 320 kilogramm feletti súlyban 120—122 fillérg. Fiala közép (párkózik) 251—320 kilogramm terjedő súlyban 120—122 fillérg. Fiala könnyű (párkózik) 250 kilogramm terjedő súlyban 120—121 fillérg. — II. Magyar elsőrendű Nehéz (párkózik) 320 kilogramm feletti súlyban — fillérg. Közép (párkózik) 240—280 kilogramm súlyban — fillérg. Könyű (párkózik) 240 kilogramm terjedő súlyban — fillérg. — III. Romániai: Nehéz (párkózik) 320 kilogramm feletti súlyban — fillérg. Közép (párkózik) 280—320 kilogramm terjedő súlyban — fillérg. Könyű (párkózik) 250 kilogramm terjedő súlyban — fillérg. — IV. Romániai eredetű (Stachl): Nehéz (párkózik) 240 kilogramm terjedő súlyban — fillérg. Könyű (párkózik) 240 kilogramm terjedő súlyban — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (párkózik) 280 kilogramm feletti súlyban 118—120 fillérg. Közép (párkózik) 240—260 kilogramm terjedő súlyban 116—118 fillérg. Könyű (párkózik) 240 kilogramm terjedő súlyban 114—116 fillérg.

Sorozás: 1904. február 8. napján volt készlet 21 667 darab. — 1904. február 9. napján felhajtott 513 darab. — 1904. február 9. napján eszálított 725 darab. 1904 február hó 10. napjára maradt készletben 21 455 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 10. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter a varasdi pénzügyigazgatósághoz dr. Radics Márk kuvovári pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédülkárá végleges minőségben, a kuvovári pénzügyigazgatósághoz pedig Eisenbirt Rezső csekszi pénzügyi fogalmazó-gyakornokot és dr. Vukelic Dusan zagrabi állami végrehajót pénzügyi fogalmazóká ideiglenes minőségben, a jászaki adóhivatalhoz Mora Bálint eszaki adóhízt adóhivatali ellenőrt, a budapestvidéki pénzügyigazgatósághoz dr. Ullmann István budapesti lakos ügyvédjelölt fizetéstelen pénzügyi fogalmazóvá ideiglenes minőségben, a közoktatásügyi miniszter dr. Lukács József vesprémi püspöki könyvtárossal a budapesti tudomány-egyetem könyvtárához fizetéstelen kiegészítő tiszté, a budapesti itélőtábla elnöke Csizér Ákos budapesti lakos jogszegiorit a budapesti itélőtábla területére díjas joggyakorokká, a debreceni itélőtábla elnöke Apostol Emil debreceni törvényszéki díjalán joggyakorokot segéddíjas joggyakorokká kinevezte.

Áthelyezés. A közoktatásügyi miniszter Volts Gula lubina-hrucarovai állami elemi iskolai tanítót a verbőcsatorvhrich állami elemi iskolához jelen minőségben, az igazságtügyi miniszter Buocz Imre urszetani járásbírósi végrehajót a rózsabányai, Labay Antal abauj-szántói járásbírósi végrehajót pedig a treznai járásbíróshoz helyezte át.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Február 10. —

Table with columns: Station name, Longitude, Latitude, Wind direction, Wind speed, Cloud cover, Visibility, Temperature. Includes stations like Akna-Szatina, Szatmar, Váasar-Namény, Ungvár, Pécs, Rozsnyó, Késmárk, Arvavárjaja, Lőnzse, Selmeczbánya, Budapest, O-Gyalla, Komárom, Magyar-Óvár, Sopron, Herény, Keszthely, Szeged, Csáktornya, Eszék, Záhara, Fiume, Crikvenica, Debreczen, Késkamé, Orosháza, Győr, Zombor, Zombolya, Arad, Temesvár, Veszprém, Bonyhád, Budaörs, Drenkova, Nagyvárád, Kaposvár, Marosvásárhely, Székely-Keresztúr, Vajda-Hunyad, Nagygyezen, Békéscsaba, Bécs, Berlin, Bistriça, Pétervárad, Páris, Románia, Nápoly.

Jelek magyarázata: K = köel, Ny = nyugat, D = dél, É = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, * = eső, * = hó, ≡ = köd, < = szivatar.

Hazánkban az idő enyhe és az erdélyi részek kivételével csapadékos. Legtöbb — egyes helyeken 20 mm-t is meghaladó — eső a Dunántulon esett. A szelek általában erősödtek.

Az angol depresszió melyebb lett és Dánia felé nyomult, minek következtében egész Európában süllyedt a levegőnyomás: a maximum azonban a Balkánon maradt.

Európában az idő enyhe, jobbra esős és viharos. Franciaországból viharok is jelentettek. Küldték: Váltókönyv, enyhe, szeles idő várható, sokhelyütt csapadékkal.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratokat nem adunk vissza.

L. V. 1000. 1. A közös pénzügyminiszterhez kell folyamodni, amely, amennyiben üresedésben vannak állások, magyarokat is alkalmazhat...

molni tudó magyar állampolgárokat, akik tizenhétedik évüket már betöltötték, de még nem lépték túl a negyvenet. A vizgató fizetése 1 korona 80 fillér napi zsold és 114 korona évi átalány.

A földtan intézet múzeuma a Stefánia-úton nyitva délelőtt 10 órától 1-ig. Belépő-díj 1 korona. A kereskedelmi és szparkarom-komptára (Szomero-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.

Napirend. Naptár: Estőtörtök, február 11. - Római katolikus: Dezső. - Protestáns: Dezső. - Görög-orosz: (január 29.) Ignác. - Zsidó: Szabath 25. - Nap fél: 7 órakor.

Vizálla. Table with columns for dates (Feb. 9, 10, 11) and various names with associated numbers.

Ujság- és makulatura-papiros

nagy alak, 100 kg, 6 frt; kis alak 5 frt Bécs vasút vagy hajó nettó kassza. Megrendeléseket az úszeg vagy megfelelő előleg beküldése mellett gyorsan elintézi Heinrich Boschan Papierhandlung, Wien, I. Laurenzerberg 1.

A világ legjobb, legolcsóbb, legúszegbű és legegészségesebb fűtőanyagáa ILSID porosz szénbriket. 1000 érh házhoz szállítva 16 kor., 500 érh házhoz szállítva 8 kor. Budapest, V., Harmincad-utcz 58. Telefon 47-20.

Tokajhegyaljai boraimat. Alant! árakon hozom forgalomba: aszuber 1/2 literenkint 60 kr., 1 frt és 2 frt 20 kr. Szomorodni bor literenkint 80 kr., 1 frt és 1 frt 20 kr., asztali és pocsenyboraimat 50 literen felüli rendelésnél literenkint 20, 24, 28, 36 és 42 kr.-ért. Próbaképpen 5 kilogrammo postacsomagot fenti árban küldök.

Férfi és Női Nemi Betegségeket ugyiszintön Vér-, bőr- és idegbajokat, bujakórt (syphilis), valamint férfigyengeséget (Impotencia) rendelő intézetében

Dr. KAJDACSY v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos Budapest, IV., Kigyó-utca 5. sz. Klotild-palota (f. emelet). Rendel 9-4-ig, este 7-8-ig. Levélre díjtalanul válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. Bizalmas Barát című könyve, mely mindennemű férfi- és női nemi bajokban kellő útmutatást nyújt.

55 kilós zab, duppalt 10 kor.

Ovári répmag legbővebben termő 70 kor. Fűmagvak oszomébir, francia porje 110. Tengeri prairie kilyántó 14 K. székely 18 K. 100 kilóként adak nélkül kapható Grot Teleki Arvéd konzerv uradalmában posta: Dracska, a vételár előre küldeni kérjük; 10 mázsan feltű engedélym.

SZABADALMAKAT ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT PÁSZTOR (törv. bej. cég) BUDAPEST, Erzsébet-kört 17. sz. Magazet, ártáknál és finanszírozás szabadalmat, védjegyet és modell oltalmat. Felvilágosítás díjtalan.

Gummi francia óvszerek 12 ár 1-10 K.-ig. Minkálék demények: 2.50 K., 3.50 K., 4.50 K., 5.50 K., levélhagyókabni, bérmentve és díszkörtök. Árjegyzékonyon. Utánv. mell. 25 f. több. RIVAL Bpest, VII/1, Ovodá-utca 24. sz.

Dr. FABINYI specialista nemi bajokban emertált kórházi orvos gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszer foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű titkos betegséget (hugycsőfolyást, sebeket, syphilist és onferitószebből támadt idegbajokat). Meglepetés eredmény FÉRFIUI GYENGEKÉNNEL (IMPOTENTIA) még öregebb egyéneknek is. Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető. Budapesten, Erzsébet-kört 12. sz. Félémelet; bejártal a lépcsőnél. Külön várterem

APRÓ HIRDETESEK.

Különféle. Pénzkölcsön. Hatóságilag engedélyezett vállalat. Hatóságilag engedélyezett vállalat. Pénzkölcsön. Csak uraknak. Hajfestő-fésű. Aholi Metal Polish a jelenkor legjobb fém tisztító szerke (folyadék) kapható mindenütt. Tassák legyarmintát körül.

